

**สรุปหลักกฎหมาย
จากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด
ปี พ.ศ. ๒๕๕๔**

*ประเด็นเกี่ยวกับ
เขตอำนาจศาลปกครอง*

ศูนย์ศึกษาตีปกรอง
สำนักวิจัยและวิชาการ

สรุปหลักกฎหมาย
จากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด
ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ประเด็นเกี่ยวกับ
เขตอำนาจศาลปกครอง

คำนำ

ตามที่ศูนย์ศึกษาคติปกรອງ สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง ได้จัดทำ เอกสารสรุปหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ (ครึ่งปีหลัง) ในประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครอง เผยแพร่ไปแล้ว นั้น ในวาระนี้ ศูนย์ศึกษาคติปกรอง สำนักวิจัยและวิชาการ ได้ดำเนินการรวบรวมและสรุปหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยของ ศาลปกครองสูงสุดปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครอง แล้วเสร็จ จึงได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อเผยแพร่ภายในสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครองหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการ สนับสนุนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคติปกรองของตุลาการศาลปกครองและพนักงาน คติปกรอง รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจได้ตามสมควร

(นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สารบัญ

หน้า

สรุปหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครอง

๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับคู่กรณีในคดี	๓
๑.๑ หน่วยงานทางปกครอง	
๑.๑.๑ ราชการส่วนกลาง (กระทรวง ทบวง กรม)	๔
๑.๑.๒ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม	๔
๑.๑.๓ ราชการส่วนภูมิภาค	๔
๑.๑.๔ ราชการส่วนท้องถิ่น	๕
๑.๑.๕ รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา	๕
๑.๑.๖ หน่วยงานอื่นของรัฐ	๖
๑.๑.๗ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง	๗
๑.๑.๘ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง	๘
๑.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๙
๑.๒.๑ ข้าราชการ	๙
๑.๒.๒ พนักงาน	๙
๑.๒.๓ คณะบุคคล	๑๐
๑.๒.๔ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง	๑๐
๑.๒.๕ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการ หรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล	๑๑
๑.๒.๖ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๑
๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของข้อพิพาท	๑๑
๒.๑ คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๑๒

๒.๑.๑ การออกกฎ	๑๒
๑) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด	๑๓
(๑) พระราชกฤษฎีกา	๑๓
(๒) กฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี	๑๔
๒) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๑๔
(๑) ประกาศกระทรวง	๑๔
(๒) ข้อบัญญัติท้องถิ่น	๑๔
(๓) ประกาศ	๑๕
(๔) บันทึกข้อความ	๑๕
๒.๑.๒ การออกคำสั่ง	๑๖
๑) คำสั่งทางปกครอง	๑๖
(๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง	๑๖
(๑.๑) คำสั่ง	๑๖
(๑.๒) หนังสือ	๑๘
(๑.๓) ประกาศ	๑๙
(๑.๔) มติ	๒๐
(๑.๕) คำวินิจฉัย	๒๐
(๑.๖) การจดทะเบียน	๒๐
(๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง	๒๑
(๒.๑) การดำเนินการภายในของฝ่ายปกครอง	๒๑
(๒.๒) หนังสือชี้แจงหรือแจ้งเรื่อง	๒๒
(๒.๓) หนังสือแจ้งเตือนให้ชัดใช้คำสั่งใหม่ทดแทน	๒๓
(๒.๔) การใช้สิทธิตามสัญญา	๒๔
(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง	
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)	๒๔
(๓.๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน	๒๔
(๓.๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน	
และอาคารชุด	๒๙

(๓.๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน	๒๙
(๓.๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด	๓๐
(๓.๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ	๓๐
(๓.๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์	๓๑
(๓.๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๓๑
(๓.๘) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓๑
๒) คำสั่งทางปกครองทั่วไป	๓๒
๒.๑.๓ การกระทำอื่นใด	๓๔
๒.๑.๔ กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองสูงสุด	๕๒
๒.๒ คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๕๔
๒.๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)	๕๔
๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง	๕๔
๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน	๕๔
๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์	๕๗
๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและ การบริหารราชการแผ่นดิน	๕๗
๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๕๘
๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ	๖๑
๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๖๑
๘) กรณีพิพาทอื่นๆ	๖๒

๒.๒.๒	กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๖๓
๒.๓	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๖๕
๒.๓.๑	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๖๕
	๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๖๕
	(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค	๖๕
	(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน	๖๖
	(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๗๒
	(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น	๗๒
	(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ	๗๓
	(๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา	๗๓
	(๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๗๔
	(๘) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๗๔
	๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น	๗๕
	(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง	๗๕
	(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม	๗๖
	(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและ เหตุเดือดร้อนรำคาญ	๗๖

(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน	๗๖
(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน	๗๗
(๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์	๗๘
(๗) กรณีพิพาทอื่นๆ	๗๘
๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๗๘
(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค	๗๙
(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกระทำละเมิด	๗๙
(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา	๘๐
(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๘๐
(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๘๑
(๖) กรณีพิพาทอื่นๆ	๘๒
๔) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมิได้จำแนกว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด	๘๒
(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย	๘๓
(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน	๘๓
(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน	๘๔
(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกระทำละเมิด	๘๔
(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและ การบริหารราชการแผ่นดิน	๘๖
(๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๘๖
(๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ	๘๗
๕) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๘๗

๒.๓.๒ คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น	๗๐
๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๗๐
๒) กรณีหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้ชำระราชการค่านเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ	๗๑
๒.๔ คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔)	
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๗๑
๒.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง	๗๒
๑) สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ	๗๒
(๑) สัญญาว่าจ้างให้ดำเนินการจัดทำบัตรอนุญาตทำงาน แรงงานต่างด้าว	๗๒
(๒) บันทึกข้อตกลงให้ดำเนินโครงการตามแผนงาน การแก้ไขปัญหามลภาวะอันเกิดจากการเลี้ยงสัตว์	๗๓
๒) สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค	๗๓
(๑) สัญญาซื้อขายที่ดิน	๗๓
(๒) สัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน	๗๓
(๓) สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารเรียน	๗๔
๓) สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ ตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการ บริการสาธารณะโดยตรง	๗๔
(๑) สัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ	๗๔
(๒) สัญญาให้บริหารจัดการตลาด	๗๔
๔) สัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ	
- สัญญาจ้างก่อสร้างซุ้มประตูเมือง	๗๕
๕) สัญญาที่มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเกี่ยวกับการจัดให้มีเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็น	
ต่อการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล	๗๕
- สัญญาซื้อเครื่องฟั่นสารเคมีเพื่อควบคุมและป้องกันโรคต่าง ๆ	๗๕

	หน้า
๖) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่นๆ	๙๖
- สัญญาหลักประกันของกรณีประกวดราคาซื้อดินลูกรัง ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์	๙๖
๒.๔.๒. กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางแพ่ง	๙๗
๓. คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๙๘
๓.๑ คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ	๙๘
๓.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร	๙๘
๓.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ	๙๙
๓.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ	๑๐๑
๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน	๑๐๑
๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากร	๑๐๓
๓.๒ คดีพิพาทที่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง	๑๐๔
- การใช้อำนาจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้	๑๐๔
๓.๓ คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามหลักกฎหมายทั่วไป	๑๐๘
๓.๓.๑ การกระทำที่เป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๑๐๘
๓.๓.๒ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง	๑๑๑
๓.๓.๓ การพิพากษาคดีและการบังคับคดีตามคำพิพากษา	๑๑๒
๓.๓.๔ การดำเนินการในทางนโยบาย	๑๑๓
๓.๓.๕ การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร	๑๑๔
๓.๓.๖ การดูแลรักษาความสะอาดและจัดการขยะภายในเรือนจำ	๑๑๕

ประเด็นเกี่ยวกับ
เขตอำนาจศาลปกครอง

ศูนย์ศึกษาดีปกครอง
สำนักวิจัยและวิชาการ

สรุปหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครอง

เมื่อพิจารณามาตรา ๒๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ อาจสรุปได้ว่า ข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง มีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

ประการแรก ข้อพิพาทเกี่ยวกับคู่กรณีในคดี กล่าวคือ คู่พิพาทในคดีอย่างน้อย ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประการที่สอง ข้อพิพาทเกี่ยวกับลักษณะของข้อพิพาท กล่าวคือ ต้องเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง

สำหรับเอกสารฉบับนี้ เป็นการศึกษาและรวบรวมแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งได้วินิจฉัยประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครองตามหลักเกณฑ์ข้างต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ข้อพิพาทเกี่ยวกับคู่กรณีในคดี

คู่กรณีในคดีปกครองนั้น เมื่อพิจารณาจากมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว อย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑.๑ หน่วยงานทางปกครอง

ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับ “หน่วยงานทางปกครอง” ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ ราชการส่วนกลาง (กระทรวง ทบวง กรม)

ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เป็นส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/ ๒๕๕๔)

กรมชลประทาน เป็นราชการส่วนกลาง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดให้ ได้มาซึ่งน้ำ หรือกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันความเสียหาย อันเกิดจากน้ำ ความปลอดภัยของเขื่อนและอาคารประกอบ และการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขต ชลประทาน ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่ไม่ได้เป็นแผนงานประจำปีของ กรมชลประทาน จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมชลประทานหรือ ตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๑/๒๕๕๔)

๑.๑.๒ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นมีฐานะเป็นกรม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรีเป็นหน่วยงาน ในสังกัดของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งสองหน่วยงานจึงเป็นหน่วยงาน ทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๒๓๕/๒๕๕๔)

๑.๑.๓ ราชการส่วนภูมิภาค

จังหวัดราชบุรี เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามมาตรา ๕๑ (๑) และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑/๒๕๕๔)

๑.๑.๔ ราชการส่วนท้องถิ่น

กรุงเทพมหานคร เป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดให้มี และควบคุมตลาดตามมาตรา ๘๙ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ อันมีลักษณะเป็นการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นของตน จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๑/๒๕๕๔)

๑.๑.๕ รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานของรัฐประเภท รัฐวิสาหกิจ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสร้างทางพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน อีกทั้งช่วยแก้ไขปัญหาในด้านการจราจรและการขนส่งของรัฐ จึงมีฐานะเป็นหน่วยงาน ทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๔)^๑

การไฟฟ้านครหลวง เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ การไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๙๒/๒๕๕๔)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ มีวัตถุประสงค์ในการผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่าย พลังงานไฟฟ้า และดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคโดยดำเนินการในเขตภูมิภาค จึงเป็นหน่วยงาน ทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๗๑/๒๕๕๔)

องค์การเภสัชกรรม เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ องค์การเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๐๙ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๔)

^๑ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๔)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๒/๒๕๕๔)

๑.๑.๖ หน่วยงานอื่นของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุตรธานีซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๖/๒๕๕๔)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจประกอบกิจการตลาดหลักทรัพย์โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน การดำเนินการอยู่ภายใต้การกำกับและควบคุมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่โดยที่ทุนหรือเงินอุดหนุนในการดำเนินการมิใช่เงินจากงบประมาณของรัฐ หากแต่เป็นเงินที่ได้รับโอนมาจากเงินกองทุนทดแทนความเสียหายที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ อีกทั้ง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมิได้มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพ จึงมิใช่เป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพหรือหน่วยงานอิสระของรัฐ แต่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหน่วยงานอื่นของรัฐ อันมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๐๒/๒๕๕๔)

สถาบันอาหาร เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยการเสนอของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการส่งออกและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมจัดให้มีการวิจัย จัดให้มีบริการด้านการตรวจ วิเคราะห์หรือทดสอบรับรองผลิตภัณฑ์อาหารและประสานงานความร่วมมือ

ระหว่างรัฐกับเอกชน การดำเนินงานมีความเป็นอิสระภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิเป็นมูลนิธิรองรับการดำเนินงานของสถาบันและเสนอของบประมาณประจำปีผ่านสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันอาหารไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องมูลนิธิ ประกอบกับการดำเนินงานของสถาบันอาหารอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันอาหารจึงเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๓)^๒

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๗/๒๕๕๔)

การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นองค์การของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการกีฬา การประสานงานเกี่ยวกับการกีฬา ศึกษา วิเคราะห์การจัดทำโครงการจัดช่วยเหลือ แนะนำและร่วมมือในการจัดและดำเนินการกีฬา สืบสวนและบูรณะสถานที่สำหรับการกีฬา ติดต่อร่วมมือกับองค์การกีฬาทั้งในและนอกราชอาณาจักร สอดส่องและควบคุมกำกับการดำเนินกิจการการกีฬา และประกอบกิจการอื่นๆ อันเกี่ยวแก่หรือเพื่อประโยชน์ของการกีฬา จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๓/๒๕๕๔)

๑.๑.๗ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และรายได้ส่วนหนึ่งมาจากเงินอุดหนุนจากรัฐ เมื่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการดังกล่าวตามกฎหมาย จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง

^๒ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เฉพาะในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗/๒๕๕๔)

สมาคมกีฬาอิงปืนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาคม กีฬาที่ได้รับอนุญาตจากการกีฬาแห่งประเทศไทยให้ดำเนินการจัดตั้งสมาคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ หลักเกี่ยวกับการกีฬา หรือส่งเสริมกีฬาโดยตรง และมีสิทธิใช้คำว่าสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย และได้รับมอบหมายจากการกีฬาแห่งประเทศไทยให้จัดการแข่งขันกีฬาอิงปืนแห่งชาติ ตามข้อบังคับการกีฬาแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๓/๒๕๕๔)

๑.๑.๘ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง

บริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้บริษัทดังกล่าวจะมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและ พัฒนาระบบสถาบันการเงินซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐถือหุ้นในบริษัทเกินร้อยละห้าสิบก็ตาม แต่บริษัทดังกล่าวก็มิใช่รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา รวมถึงไม่ได้เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการ ทางปกครอง บริษัทดังกล่าวจึงไม่เป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๕/๒๕๕๔)

สภาอากาศไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยสภาอากาศไทย พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อสงเคราะห์ และช่วยเหลือทางด้านกายภาพ การรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ทุกชาติทุกภาษาที่ประสบภัย ไม่ว่าจะเกิดจากอุบัติเหตุ โรคภัย หรือจากภัยธรรมชาติ รวมทั้งภารกิจอบรมเพิ่มพูนความรู้ เจ้าหน้าที่พยาบาล และการช่วยเหลือกองทัพในด้านการพยาบาลไม่ว่าจะในภาวะสงคราม และยามสงบศึก และเป็นองค์กรอาสาสงเคราะห์ช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลและบรรเทาทุกข์ ในเหตุสาธารณภัย ซึ่งกิจการดังกล่าวมิใช่กิจการทางปกครอง สภาอากาศไทยจึงมิใช่หน่วยงาน ทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๘๕/๒๕๕๔)

๑.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ ข้าราชการ

นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการ มีอำนาจหน้าที่ในการรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่มูลนิธิ แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิ ตลอดจนตรวจตราและควบคุมดูแลการดำเนินงานของมูลนิธิให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของมูลนิธิ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๗/๒๕๕๔)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี เป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๕/๒๕๕๔)

๑.๒.๒ พนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐและเป็นหน่วยงานทางปกครอง เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี เป็นพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๖/๒๕๕๔)

เมื่อสถาบันอาหารถือเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ และเป็นหน่วยงานทางปกครอง ผู้อำนวยการสถาบันอาหารในฐานะผู้บริหารของสถาบันอาหาร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย หรือระเบียบข้อบังคับของสถาบันอาหาร จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับตำแหน่งที่ปรึกษาสถาบันอาหารเป็นพนักงานระดับบริหารและเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอาหาร จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเช่นกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๓)^๙

^๙ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

๑.๒.๓ คณะบุคคล

อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑ มีอำนาจและหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นคณะบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓/๒๕๕๔)^๔

คณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสมาคมกีฬาที่ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการกีฬาแห่งประเทศไทยให้ดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดของกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ รวมถึงควบคุมการดำเนินกิจการกีฬาให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๑/๒๕๕๔)

๑.๒.๔ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

การไฟฟ้านครหลวงเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐ อันเป็นหน่วยงานทางปกครอง ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้านครหลวง จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒/๒๕๕๔)

องค์การเภสัชกรรมเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๐๙ อันเป็นหน่วยงานทางปกครอง เมื่อผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรมและประธานกรรมการองค์การเภสัชกรรมเป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์การเภสัชกรรมจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๔)

การกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นองค์การของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ และสมาคมกีฬายิงปืนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาคมกีฬาที่ได้รับอนุญาตจากการกีฬาแห่งประเทศไทยให้ดำเนินการจัดตั้งสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬา

^๔ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔/๒๕๕๔ ที่ ๑๕/๒๕๕๔ ที่ ๑๔๗/๒๕๕๔ ที่ ๑๕๐/๒๕๕๔ ที่ ๑๕๒/๒๕๕๔ ที่ ๑๕๓/๒๕๕๔ และที่ ๑๗๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

หรือส่งเสริมกีฬาโดยตรงจึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของการกีฬาแห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๓/๒๕๕๔)

๑.๒.๕ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคล ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี เป็นคณะบุคคล ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๕/๒๕๕๔)

๑.๒.๖ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่ามีใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อสภาอากาศไทยมิใช่หน่วยงานทางปกครอง ดังนั้น บุคลากรของสภาอากาศไทยจึงมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๘/๒๕๕๔)^๕

๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของข้อพิพาท

การที่จะพิจารณาว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลปกครองหรือไม่นั้น มิได้จำกัดการพิจารณา แต่เพียงว่าคู่กรณีอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาด้วยว่าข้อพิพาทในคดีนั้นเป็นข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หรือไม่ หากข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นข้อพิพาทในทางแพ่ง ข้อพิพาทในทางอาญา หรือข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ย่อมไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้

ศาลปกครองสูงสุดมีแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองที่น่าสนใจ ดังนี้

^๕ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๒/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

๒.๑ คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบและมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีแบ่งออกเป็น ๓ กรณี คือ การออกกฎ การออกคำสั่ง และการกระทำอื่น ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ ในลำดับต่อไปจึงจะกล่าวถึงตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจเกี่ยวกับคดีพิพาทประเภทนี้ โดยจะแบ่งหัวข้อตามการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีทั้ง ๓ กรณีข้างต้น และจะกล่าวถึงกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดอีกหัวข้อหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑.๑ การออกกฎ

“กฎ” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หมายความว่า “พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ” ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับความหมายในบทนิยามตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๑) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

(๑) พระราชกฤษฎีกา

กรณีฟ้องว่า พระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เดิม) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ เดิม) และคณะรัฐมนตรีร่วมกันตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแก่ง อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีแนวเขตครอบคลุมถึงที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาฯ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนพระราชกฤษฎีกาฯ ในส่วนที่ครอบคลุมถึงที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนและในส่วนที่กำหนดแนวเขตลงไปในทะเลรอบเกาะเสม็ด นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกกฎ แต่โดยที่กฎที่พิพาทในคดีนี้ คือ พระราชกฤษฎีกา กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๗/๒๕๕๔)^๖

^๖ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๓๑/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

(๒) กฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี

กรณีฟ้องว่า มติของคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบอนุมัติงบประมาณรายจ่าย โดยส่วนหนึ่งของงบประมาณดังกล่าวเป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อเพิ่มเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการสร้างภาระทางการเงินแก่รัฐโดยไม่จำเป็นและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๘/๒๕๕๔)

๒) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

(๑) ประกาศกระทรวง

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การขึ้นทะเบียนการออกใบสำคัญและการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญและการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญและการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ และประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดอัตราความเข้มข้นในแต่ละสูตรของวัตถุอันตรายที่รับขึ้นทะเบียน ประกาศทั้งสี่ฉบับนี้กำหนดให้ใช้บังคับกับผู้ที่ประสงค์จะผลิตหรือนำเข้าวัตถุอันตรายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ ซึ่งมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๖/๒๕๕๔)

(๒) ข้อบัญญัติท้องถิ่น

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ มีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๙/๒๕๕๔)

เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๘/๒๕๕๔)

(๓) ประกาศ

ประกาศของคณะกรรมการ อ.ก.พ. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๖/๒๕๕๔)

ประกาศคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เรื่อง การจัดสรรผลประโยชน์สุทธิเข้าบัญชีกองทุนและหลักเกณฑ์วิธีการคิดมูลค่าสินทรัพย์สุทธิของกองทุนส่วนสมาชิกเป็นจำนวนหน่วยและมูลค่าต่อหน่วย (Unitization) (ฉบับที่ ๒) ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ประกาศฉบับดังกล่าวเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๘/๒๕๕๔)

ประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง วิธีการงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุรากลั่นชนิดสุรากลั่นสามทับ (เอทานอล) ที่นำไปใช้ผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยกำหนดให้ขายแก่เฉพาะผู้ค้าน้ำมันเท่านั้น ประกาศฉบับดังกล่าวเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๔/๒๕๕๔)

(๔) บันทึกข้อความ

บันทึกข้อความ เรื่อง การออกใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ให้กับคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง บันทึกข้อความฉบับดังกล่าวเป็นนโยบายสำคัญของรัฐเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ อันมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๒/๒๕๕๔)

๒.๑.๒ การออกคำสั่ง

เกี่ยวกับเรื่องของคำสั่ง จากการศึกษาคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด พบว่ามีการจำแนกประเภทของคำสั่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ คำสั่งทางปกครอง คำสั่งทางปกครองทั่วไป และคำสั่งอื่น ซึ่งมีตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยถึงการเป็นคำสั่งประเภทต่างๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

๑) คำสั่งทางปกครอง

คำว่า “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายความว่า

“(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า มีแนวคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยถึงความเป็นหรือไม่เป็นคำสั่งทางปกครองที่น่าสนใจ ดังนี้

(๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง แยกพิจารณาตามรูปแบบต่างๆ ได้ ดังนี้

(๑.๑) คำสั่ง

คำสั่งลงโทษไล่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ออกจากราชการ มีผลให้ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งและไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือน คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒/๒๕๕๔)

คำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังของผู้บัญชาการเรือนจำ มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ต้องขัง จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๑/๒๕๕๔)

คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาชุมพวง ในการสอบสวนเปรียบเทียบอันเนื่องมาจากการโต้แย้งคัดค้านการรังวัด ออกโฉนดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดออกโฉนดที่ดินรुक้ำที่ดินข้างเคียง จึงออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยระบุเนื้อที่น้อยกว่าที่ได้นำขึ้น เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

คำสั่งปฏิเสธไม่รับคำขอมอบใบอนุญาตขับรถ เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๒/๒๕๕๔)

คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี สาขาท่าม่วง ที่รับอายุที่ดินของผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๐/๒๕๕๔)

คำสั่งของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาเถิน ที่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ยื่นคำขอ เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ยื่นคำขอออกโฉนด จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒/๒๕๕๔)

คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพะเยาที่ปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๗/๒๕๕๔)

คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินที่ให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน
ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
อันเป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี คำสั่งดังกล่าว
จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๗/๒๕๕๔)

(๑.๒) หนังสือ

หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
(ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค) ของปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น โดยการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้า
ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามบันทึกข้อตกลงในการรับมรดกสิทธิเข้าทำประโยชน์
ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง
หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง
ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่ง
ศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐/๒๕๕๔)

หนังสือแจ้งผลการพิจารณากรณีผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอ
ยกเลิกรายการย้ายผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนราษฎร นั้น เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย
ของนายอำเภอภูเพียงที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ
เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงมีสภาพ
เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๖/๒๕๕๔)

โฉนดที่ดิน เป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่เจ้าพนักงาน
ที่ดินอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินรับรองกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่ดินให้แก่ผู้มีชื่อ
ในโฉนดที่ดิน จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๗/๒๕๕๔)

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของอธิบดีกรมที่ดิน
เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี
ซึ่งเป็นผู้อ้างว่าตนครอบครองทำประโยชน์ที่ดินในบริเวณดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง
ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่ง
ศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๒/๒๕๕๔)

การออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) ของอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งรับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว จึงมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๕/๒๕๕๔)

(๑.๓) ประกาศ

ประกาศของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชและเรือนจำกลางเขabinที่ตัดสิทธิการรับพระราชทานอภัยโทษของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๔/๒๕๕๔)

ประกาศรายงานผลการทดสอบ GAT/PAT ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๒/๒๕๕๔)

ประกาศผลการสอบกระบวนวิชาการพัฒนาหลักสูตร เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๗/๒๕๕๔)

ประกาศกองทุนส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง ผลการพิจารณาการจ่ายค่าตอบแทนการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการและค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ (ครั้งที่ ๓) เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่อธิบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีประกาศจ่ายค่าตอบแทนการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการและค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ แก่อาจารย์ นักวิจัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย ซึ่งสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และเพื่อให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยมากยิ่งขึ้น ประกาศดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่พิจารณาให้ประโยชน์เป็นเงินค่าตอบแทนแก่ผู้มีผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์และได้ยื่นคำเสนอขอรับเงินค่าตอบแทน

อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๙/๒๕๕๔)

(๑.๔) มติ

มติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ที่ไม่รับย้ายผู้ฟ้องคดี เป็นมติที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ย้ายไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ตามคำร้องขอ มติดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๙/๒๕๕๔)

มติของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร ที่ให้แก่ไข เนื้อที่ที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรเสนอ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนตราเข้าทำกิน ในที่ดินตามแปลงที่กำหนด ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๔)

(๑.๕) คำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แม้จะได้วินิจฉัยหลังจากพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ก็ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๔/๒๕๕๔)^๗

(๑.๖) การจดทะเบียน

การที่นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครรับจดทะเบียน แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผล เป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว

^๗ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๐/๒๕๕๔ และที่ อ.๔๙๑/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๗/๒๕๕๔)

(๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง

การดำเนินการที่ยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ได้แก่

(๒.๑) การดำเนินการภายในของฝ่ายปกครอง

หนังสือแจ้งคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่แจ้งให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งให้เพิกถอนประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง และจัดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองแทนผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงหนังสือสั่งการภายในของหน่วยงานทางปกครอง ที่มีได้มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับผู้ฟ้องคดี หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หนังสือฉบับดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๖/๒๕๕๔)

มติที่ประชุมคณะทำงานติดตามตรวจสอบเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด หรือเป็นผู้มีอิทธิพล ที่ให้กรมสรรพากรออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรกลุ่มนาย ร. รวมถึงผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เพียงเร่งรัดให้ส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเท่านั้น ประกอบกับการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรเป็นกระบวนการภายในของหน่วยงานทางปกครองที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง คือ การประเมินภาษีอากร มติของคณะทำงานดังกล่าวจึงไม่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๕๔)

มติที่ประชุมคณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจบริหารงานบุคคล (อ.ก.ตร. บริหารงานบุคคล) มติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ และมติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เป็นมติที่ให้ความเห็นชอบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับสมัครบุคคลภายนอกที่มีวุฒิปริญญาตรีสอบแข่งขันเข้ารับราชการตำรวจตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอ มติดังกล่าวจึงยังมีได้มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น ผู้สมัครสอบแข่งขัน เพราะยังไม่ใช้คำสั่งทางปกครอง หากแต่เป็นกระบวนการหรือขั้นตอน การพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๕๔)

ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน ทางไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นระเบียบที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนดขึ้นเพื่อวางระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการขอตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดินโดย ทางไปรษณีย์เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติให้เป็นไปในทางเดียวกัน โดยที่ข้อกำหนด ในระเบียบดังกล่าวมิได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย หากแต่ออกโดยอาศัยอำนาจทาง การบริหารของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาหรืออำนาจกำกับดูแลเหนือหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ภายในฝ่ายบริหาร เพื่อวางแนวทางในการปฏิบัติงานและ วางกรอบในการใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอยู่ ตามกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ระเบียบฉบับดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นเพียง คำสั่งหรือระเบียบปฏิบัติภายในหรือมาตรการภายในที่มีผลใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ของกรมที่ดิน ไม่มีผลบังคับต่อบุคคลภายนอก จึงยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ขออนุญาต ไม่มีลักษณะเป็นกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีอาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๕/๒๕๕๔)

(๒.๒) หนังสือชี้แจงหรือแจ้งเรื่อง

หนังสือที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางแจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบหาคนว่า โครงการอ่างเก็บน้ำแม่พริกได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าขนย้าย (ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) หลายครั้ง และมีมติเห็นชอบด้วยกับรายงานของคณะอนุกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สินว่า ผู้มีสิทธิได้รับค่าขนย้ายมีเพียง ๑๗ รายเท่านั้น ส่วนผู้มีรายชื่ออื่น

นอกจากนี้ไม่มีสิทธิได้รับค่าขนย้าย ซึ่งกรมชลประทานได้มีมติให้จ่ายเงินแก่ผู้มีสิทธิดังกล่าวแล้ว และได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบหาคนทราบแล้วตามหนังสือ ที่ กษ ๐๓๐๓(๐๒)/๖๒๕ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๒ หากผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบหาคนไม่เห็นด้วยกับมติดังกล่าว ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองตามขั้นตอนต่อไป นั้น เนื้อหาของหนังสือดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทานจังหวัดลำปาง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เท่านั้น เนื้อหาของหนังสือมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางกับผู้ฟ้องคดีในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙/๒๕๕๔)

หนังสือขององค์การบริหารส่วนตำบลปึกเตียน เรื่อง ขอส่งตัวผู้ฟ้องคดีไปประจำสำนักงาน ก.อบต. จังหวัดเพชรบุรี และหนังสือของนายอำเภอท่ายางที่มีถึงนายก อบต. ปึกเตียน ซึ่งมีสาระสำคัญว่า อำเภอท่ายางได้รายงานให้จังหวัดเพชรบุรีทราบแล้วและทางจังหวัดแจ้งว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถปฏิบัติงานสนองตอบนโยบายของทางราชการและความต้องการของประชาชนได้ บริหารงานโดยเลือกปฏิบัติหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ ก็ให้ผู้บริหารพิจารณาดำเนินการทางวินัย นั้น หนังสือของ อบต. ปึกเตียนดังกล่าวเป็นการรายงานปัญหาการบริหารงานบุคคลเพื่อขอแนวทางการดำเนินการจากอำเภอท่ายาง ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแล อบต. ปึกเตียน ส่วนหนังสือของนายอำเภอท่ายางที่มีไปถึงนายก อบต. ปึกเตียนก็เป็นเพียงการแจ้งแนวทางการแก้ไขปัญหาไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี หนังสือดังกล่าวยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี และก็ได้เป็นกรณีที่นายอำเภอท่ายางใช้อำนาจตามกฎหมายสั่งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด หนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๗/๒๕๕๔)

(๒.๓) หนังสือแจ้งเตือนให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

หนังสือของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าสินไหมทดแทนตามคำสั่งของกรมวิชาการมาชำระภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว หากพ้นกำหนดแล้วผู้ฟ้องคดีไม่ชำระ สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาชั้นพื้นฐานจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับผู้ฟ้องคดีโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ดังกล่าวต่อไป หนังสือฉบับดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงหนังสือเตือนให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินไปชำระตามคำสั่งกรมวิชาการภายในระยะเวลาที่กำหนด อันเป็นขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดก่อนที่เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไปเท่านั้น จึงหาไม่ผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรงไม่ จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๐/๒๕๕๕)

(๒.๔) การใช้สิทธิตามสัญญา

หนังสือของกรมกำลังพลทหารอากาศที่แจ้งผู้ฟ้องคดีให้خذใช้ทุนการศึกษาตามสัญญาเข้าเป็นนักเรียนจ่าอากาศ เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญา เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามสัญญา หนังสือฉบับดังกล่าวหาได้มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีไม่ จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองและไม่มีผลบังคับให้ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๕/๒๕๕๔)

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)

(๓.๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า การที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่นมีคำสั่งอนุญาตให้พี่น้องรายหนึ่งของผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค) โดยการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจากบิดามารดา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรวมถึงพี่น้องทุกคนไม่เคยยินยอมยกที่ดินดังกล่าวให้ผู้ใดเข้าทำประโยชน์แต่เพียงผู้เดียว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค) ฉบับพิพาท นั้น เมื่อการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค) ตามบันทึกข้อตกลงในการรับมรดกสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่นที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็น

คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ทางราชการนำที่ดินของบิดาผู้ฟ้องคดีที่เป็นมรดกตกทอดมายังผู้ฟ้องคดีและทายาทคนอื่นๆ ไปออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ให้แก่ราษฎรรายอื่น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน ส.ค.๑ และ น.ส.๓ ฉบับดังกล่าวและให้ผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งทายาทอื่นของบิดาได้สิทธิครอบครองที่ดินพิพาทต่อไป นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาสามชุก มีคำสั่งไม่รับคำคัดค้านการขออนุญาตออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดียื่นคำคัดค้านหลังวันครบกำหนดประกาศแจกโฉนดที่ดินแล้ว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินรับคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และดำเนินการยกเลิกคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดินในที่ดินอันเป็นมูลพิพาท นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาบางระกำ ออกโฉนดที่ดินให้แก่บุคคลอื่นรุกล้ำโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และทำการรังวัดโดยไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงมาระวังชี้แนวเขต ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาบางระกำ ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินของบุคคลดังกล่าว นั้น เมื่อการออกโฉนดที่ดินเป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่เจ้าพนักงานที่ดินอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินรับรองกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่ดินให้แก่ผู้มีชื่อในโฉนดที่ดิน อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทองดำเนินการจดทะเบียนขายที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากขณะจดทะเบียนผู้ขายมีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ ไม่มีเจตนาที่จะขายที่ดินที่พิพาท และไม่มีเจตนาทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปจดทะเบียน

ชายที่ดินแทนตน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า นายช่างรังวัดของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย กับพวก ได้เข้าไปขุดหลุมฝังเสาคอนกรีตในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้แจ้งเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย สาขาซอยบ้านดู่ และมีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งการกระทำของนายช่างรังวัดต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ได้มีหนังสือชี้แจงว่าการดำเนินการของนายช่างรังวัด กับพวก มีเหตุเนื่องมาจากเทศบาลตำบลนางแลได้ขอให้รังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์ (น.ส.ล.) เพื่อดำเนินการรังวัดที่ดินที่มีการบุกรุกผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่อธิบดีกรมที่ดินออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาจากบิดามารดา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่สำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาเถิน ออกโฉนดที่ดินให้แก่บุคคลอื่น ทับที่ดินในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว และให้จัดสรรที่ดินที่ทำการเพิกถอนแล้วเป็นพื้นที่ป่าชุมชน โดยให้ราษฎรในหมู่บ้านได้ร่วมกันดูแลเพื่อป้องกันการบุกรุกหรือตัดไม้ทำลายป่าสืบต่อไป นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการขายที่ดินแปลงดังกล่าวไม่เป็นไปตามข้อตกลงที่มีเจตนาจะขายฝากที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำไว้กับคู่กรณี และเป็นผลให้การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่กระทำภายหลังไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนนิติกรรมการขายที่ดินดังกล่าว นั้น เมื่อการดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการขายที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล การจดทะเบียนดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) ให้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ชอบ เนื่องจากนำที่ดินที่มีผู้ขายให้แก่ผู้ฟ้องคดีไปออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) ดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) เฉพาะที่ดินส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครอง นั้น เมื่อการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว อันมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี สาขาท่าม่วง มีคำสั่งรับอายัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามคำขออายัดของบุคคลภายนอกที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้นำรังวัดรวมเอาที่ดินส่วนที่ใช้เป็นทางเข้าออกทางหลวงแผ่นดินสายกาญจนบุรี-สุพรรณบุรี ของที่ดินจัดสรรในโครงการสวนป่าสักทองกาญจนบุรีไปด้วย ทำให้ผู้ขออายัดทั้งสามที่ซื้อที่ดินจัดสรรในโครงการดังกล่าวไม่สามารถใช้ที่ดินนั้นเป็นทางเข้าออกสู่ทางหลวงแผ่นดินได้ โดยให้เหตุผลว่าผู้ขออายัดซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินสามยทรัพย์ได้มาซึ่งภาระจำยอมโดยอายุความในที่ดินพิพาทแล้ว และเมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี ได้มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนเหตุผลประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด

กาญจนบุรีตามหนังสือที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี หากกรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการก็ขอให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนามีผลบังคับใช้เป็นเหตุผลประกอบการมีคำสั่งอุทธรณ์ ให้กรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินที่ถูกอายัดได้ทราบถึงสิทธิและข้อปฏิบัติต่างๆ ตลอดจนผลทางกฎหมายจากคำสั่งอายัดรวมทั้งให้นำเสนอร่างแก้ไขมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยกำหนดให้เจ้าของที่ดินที่ถูกอายัดมีสิทธิชี้แจงหรือโต้แย้งคำขออายัดต่อเจ้าพนักงานที่ดินก่อนที่จะมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด นั้น เมื่อการมีคำสั่งรับอายัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีและการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการออกคำสั่งตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) โดยครอบครองต่อเนื่องมาจากบิดา ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อแสดงเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันแปลงลำห้วยท่าลิกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากเจ้าหน้าที่ทำการกำหนดแนวเขตทางน้ำสาธารณะโดยมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะใช้กำหนดแนวเขตได้อย่างถูกต้อง และสภาพที่ดินโดยรอบไม่สามารถกำหนดขอบเขตทางน้ำได้แน่นอนว่าไหลผ่านบริเวณใดในที่ดินของผู้ฟ้องคดี การกำหนดแนวเขตดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องทำให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียที่ดินที่ครอบครองอยู่ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงดังกล่าว นั้น เมื่อการใช้อำนาจในการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีและมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวออกโดยอาศัยหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ที่ใช้แบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ของที่ดินแปลงอื่นมาสวมสิทธิในการออก น.ส. ๓ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดิน นั้น เมื่อคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินเรื่องการเพิกถอนโฉนดที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๗/๒๕๕๔)

(๓.๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กรณีฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลาจดทะเบียนโอนที่ดินซึ่งเป็นถนนอันเป็นสาธารณูปโภคที่อยู่ในโครงการที่ดินจัดสรรให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ เพื่อให้อยู่ในความดูแลของเทศบาลตำบลเขารูปช้างตามที่บริษัทจัดสรรที่ดินได้นำที่ดินดังกล่าวไปขอจดทะเบียนโอนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าบริษัทจัดสรรที่ดินไม่ได้แจ้งให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรทุกรายรวมถึงผู้ฟ้องคดีทราบตามขั้นตอนของกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ และห้ามเทศบาลตำบลเขารูปช้างเข้ายุ่งเกี่ยวกับที่ดินแปลงดังกล่าว นั้นเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑/๒๕๕๔)

(๓.๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า การที่นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครรับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิไลออนส์ในประเทศไทยทั้งฉบับ ตามมติของคณะกรรมการบริหารมูลนิธิฯ เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกรรมการมูลนิธิฯ และมูลนิธิฯ ได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าว นั้น เมื่อการรับจดทะเบียนของนายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว อันเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ได้ยื่นคำขอมิใบอนุญาตขับขีรถจักรยานยนต์ต่อสำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่ แต่ได้รับการปฏิเสธ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่รับคำขอมิใบอนุญาตขับขีรถจักรยานยนต์ของผู้ฟ้องคดี และดำเนินการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นั้น เมื่อคำสั่งปฏิเสธไม่รับคำขอมิใบอนุญาตขับขีรถดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๒/๒๕๕๔)

(๓.๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด

กรณีฟ้องว่า คำสั่งของนายอำเภอปากช่องที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากกระทำละเมิด เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๒/๒๕๕๔)

(๓.๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคออกประกาศประกวดราคาเลขที่ PEA-LBP-ต.๑ (๑๐)/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าแบบราคาคงที่ไม่จำกัดจำนวนให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๑ (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามใช้หรือยกเลิกประกาศประกวดราคาฉบับดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗/๒๕๕๔)

(๓.๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้บัญชาการเรือนจำกลางสงขลา มีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยลดชั้นจากชั้นเยี่ยมเป็นชั้นดีมากและตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก จำนวน ๖๐ วัน และขังเดี่ยวมีกำหนด ๓ เดือน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อคำสั่งดังกล่าวผู้บัญชาการเรือนจำกลางสงขลา ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕ (๓) (๖) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๑/๒๕๕๔)

(๓.๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า การที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งไม่เลื่อนผู้ฟ้องคดีเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และในการคัดเลือกมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เลือกปฏิบัติและเอื้อประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการคัดเลือกบางราย มิได้แจ้งสิทธิร้องทุกข์ การยื่นและระยะเวลาสำหรับการร้องทุกข์ ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๑/๒๕๕๔)

(๓.๘) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดเทศบาลและเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้โดยได้รับอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านมาโดยตลอด ต่อมา สำนักงานเทศบาลได้สำรวจพนักงานที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน เพื่อให้เข้าพักอาศัยในบ้านพักพนักงานเทศบาล ปรากฏว่ามีผู้สมัครใจเข้าพักอาศัยในบ้านพักดังกล่าว แต่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เข้าพักอาศัย หากไม่เข้าพักจะถือว่าผู้ฟ้องคดีสละสิทธิการเข้าพักอาศัย

และให้งดเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งต่อมาได้มีมติยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในบ้านพักข้าราชการและให้งดเบิกจ่ายค่าเช่าบ้าน และมีมติที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติดังกล่าวและให้นายกเทศมนตรีคืนสิทธิค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๒/๒๕๕๔)

๒) คำสั่งทางปกครองทั่วไป

นอกจากกรณีของคำสั่งทางปกครองแล้ว ยังมีกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่ามีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไปที่น่าสนใจ ดังนี้

ประกาศสำนักงานอัยการสูงสุด เรื่อง การคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ และประกาศสำนักงานอัยการสูงสุด เรื่อง รายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นประกาศที่เกี่ยวข้องกับประกาศลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ เป็นการอาศัยอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยมีได้เจาะจงบุคคลแต่มีความมุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะกับกรณีหนึ่งหรือข้อเท็จจริงใดเป็นการเฉพาะเจาะจงคือใช้บังคับกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพ ระดับชำนาญการพิเศษ ในครั้งนี้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๒๕๕๔)

ประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าแบบราคาคงที่ไม่จำกัดจำนวนให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๑ (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองที่มีผลเป็นการทั่วไป มีได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะการประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าฯ เฉพาะครั้งนี้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗/๒๕๕๔)

คำสั่งศูนย์อำนาจการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่แต่งตั้งคณะทำงานติดตามตรวจสอบเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การปราบปรามผู้มีอิทธิพล กำหนดนโยบายให้ศูนย์อำนาจการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติทำหน้าที่ในการปราบปรามผู้มีอิทธิพล เป็นคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่แม้ว่าจะมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมิได้เจาะจงตัวบุคคลก็ตาม แต่ก็มุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะกับกรณีใดเป็นการเฉพาะเจาะจง คือ ใช้บังคับกับการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไปตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๕๔)

ประกาศรับสมัครบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาตรีเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน พ.ศ. ๒๕๕๑ แม้จะมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมิได้เจาะจงตัวบุคคลผู้รับคำสั่ง แต่ก็มุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะ คือ ใช้บังคับกับการสอบแข่งขันเพื่อแต่งตั้งบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาตรีเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในแต่ละครั้งเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ประกาศรับสมัครดังกล่าวจึงไม่มีลักษณะเป็นกฎ แต่เป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๕๔)

ประกาศคณะกรรมการควบคุมการจัดตลาดนัดกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สถานที่ เป็นการใช้อำนาจทางปกครองเข้าดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสาธารณะภายในท้องถิ่น และส่งผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิตามสัญญาให้สิทธินำสินค้ามาจำหน่ายในตลาดนัดในเขตของกรุงเทพมหานคร ประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ในบังคับของประกาศไว้เป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๑/๒๕๕๔)^๔

ประกาศของเทศบาลเมืองปากช่องและนายกเทศมนตรีเมืองปากช่อง เรื่อง ประมุขรถยนต์บรรทุกเอนกประสงค์และรถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอย เป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๗/๒๕๕๔)

^๔ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๒/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

๒.๑.๓ การกระทำอื่นใด

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิใช่กรณีพิพาทเกี่ยวกับการออกกฎหรือคำสั่งเท่านั้น ยังรวมถึงคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติการใดๆ ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ดังตัวอย่างคำวินิจฉัย ต่อไปนี้

กรณีฟ้องว่า เทศบาลนครอุบลราชธานีทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไปเพื่อทำการวางท่อระบายน้ำในพื้นที่บางส่วนของถนนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลนครอุบลราชธานีหยุดดำเนินการดังกล่าว นั้น เมื่อเทศบาลนครอุบลราชธานีมีหน้าที่จัดให้มีและบำรุงรักษาทางเท้าตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๖ (๑) มาตรา ๕๓ (๑) มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ประชาชนทุกคนใช้ประโยชน์ การที่เทศบาลนครอุบลราชธานีทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไปเพื่อทำการวางท่อระบายน้ำ จึงเป็นการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า กรุงเทพมหานครรื้อย้ายสะพานลอยคนเดินข้ามถนนจากเดิมที่ตั้งอยู่ระหว่างต้นซอยเจริญสุขทวิวงศ์ ๔๐ กับต้นซอยเจริญสุขทวิวงศ์ ๔๙ เพื่อสร้างใหม่โดยกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าโรงรับจำนำและอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ด ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดไม่สามารถค้าขายได้ตามปกติ ทำให้ทางเดินเท้าคับแคบเกิดมั่วสุมจะเกิดปัญหาโจรกรรมในบริเวณดังกล่าว ทำลายความเป็นส่วนตัวในการใช้ชีวิตของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรุงเทพมหานครยกเลิกตำแหน่งสะพานลอยคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าโรงรับจำนำและอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ด และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้กลับสู่สภาพเดิมภายในเวลาที่ศาลกำหนด นั้น การที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองดำเนินการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นกรณีพิพาท

เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๘๐/๒๕๕๔)

นอกจากคดีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีบางกรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แต่ไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด และบางกรณีศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่จำแนกเป็นการเฉพาะว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ดังคำวินิจฉัยต่อไปนี้

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประทานบัตร และต่อประทานบัตรชนิดแร่หินอุตสาหกรรม ชนิดหินปูน ให้แก่บริษัทเอกชนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการออกประทานบัตรและการต่อประทานบัตรดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่า การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางยางมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารที่ปลูกสร้างรุกล้ำลำคลองสาธารณะ เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากยังมีบ้านพักอาศัยของบุคคลอื่นอีกเป็นจำนวนมากที่ก่อสร้างรุกล้ำลำคลองสาธารณะดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางยางที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากลำคลองสาธารณะ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

กรณีฟ้องว่า การที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครมีคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ และข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการโอนหุ้น

และต้องชำระค่าปรับจากการผิดสัญญา ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

กรณีฟ้องว่า ในการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างถนนสาย ฉ ผังเมืองรวมเมืองน่าน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ของกระทรวงคมนาคมและกรมทางหลวงชนบทไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล ไม่จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินโครงการ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงและเป็นโครงการที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น เป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อีกทั้งการกำหนดแนวเส้นทางก่อสร้างถนนเป็นการใช้อำนาจโดยพลการและไม่เป็นธรรม เนื่องจากได้กำหนดแนวเส้นทางก่อสร้างถนนผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นที่ดินที่มีการพัฒนาและลงทุนด้านการเกษตรแล้ว ทั้งที่กรมทางหลวงชนบทสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดแนวเส้นทางก่อสร้างถนนผ่านที่ดินแปลงข้างเคียงซึ่งเป็นที่ดินว่างเปล่า รวมทั้งเป็นการไม่ประหยัดงบประมาณแผ่นดิน เพราะแนวเส้นทางก่อสร้างถนนซ้ำซ้อนกับถนนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านที่มีอยู่เดิม ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ประชาชน และทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนโครงการก่อสร้างถนนดังกล่าว และให้กรมทางหลวงชนบทดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวอย่างทั่วถึง และกำหนดแนวเส้นทางก่อสร้างถนนในช่วงกิโลเมตรที่ ๘ ถึงกิโลเมตรที่ ๙ และเพิกถอนโครงการดังกล่าวตั้งแต่จุดตัดทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๑ จนถึงจุดสิ้นสุดโครงการ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จัดบริการสาธารณสุขด้านการสาธารณสุขไม่สอดคล้องและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รวมทั้งไม่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ในการดำเนินการให้ระบบประกันสุขภาพมีคุณภาพอย่างเพียงพอ ครอบคลุมทุกโรคและทั่วถึง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ยกเลิกวิธีการจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ให้แก่หน่วยบริการตามผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่กำหนดมาเป็นการจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ให้แก่หน่วยบริการตามที่ได้รับพยาบาลให้แก่ผู้ป่วยตามความเป็นจริง นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่า การที่กรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการตลาดนัดออกประกาศเกี่ยวกับจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สถานที่เพิ่มเติม เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๑/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง

กรณีฟ้องว่า การที่กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ออกประกาศเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบรับจ้างสาธารณะ (แท็กซี่) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าร่วมการคัดเลือกว่าจะต้อง

เป็นนิติบุคคลและเป็นผู้ดำเนินการจัดหาสถานที่จอดพักรถนอกเขตท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ส่งผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีและผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง (แท็กซี่) ที่มีสิทธินำรถยนต์รับจ้าง (แท็กซี่) เข้ามาจอด ณ จุดจอดรถที่จัดไว้เป็นการเฉพาะในเขตท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการจอดรถ ณ สถานที่จอดรถของนิติบุคคลที่ได้รับการคัดเลือก ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๓/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ไปดำเนินการขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาล แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาอุทอง ตรวจสอบแล้วเห็นว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดี อยู่ในที่สาธารณประโยชน์ลำลาดพร้าวซึ่งเป็นเขตจัดรูปที่ดิน จึงได้ส่งเรื่องให้สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรีพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรีได้ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติให้คงที่สาธารณประโยชน์ลำลาดพร้าวไว้เป็นที่ดินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดรูปที่ดินต่อไป เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาอุทอง จึงแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าแม้ที่ดินดังกล่าวจะอยู่ในเขตจัดรูปที่ดิน แต่ก็สามารถนำมาออกโฉนดที่ดินได้โดยไม่ต้องขออนุญาตคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาอุทอง ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๙/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้เช่านาฟ้องว่า ตนถูกบอกเลิกการเช่านาจากผู้ให้เช่านา โดยอ้างว่าไม่ชำระค่าเช่านาตามกำหนดเวลา ซึ่งคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบลในเขตเทศบาลตำบลบางเลนได้มีมติว่า การบอกเลิกการเช่านาเป็นไปโดยชอบแล้ว และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากสถานที่เช่า ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวแล้ว แต่คณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัดนครปฐมมีมติยืนตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบลฯ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือ

คำสั่งเพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบลฯ และ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัดนครปฐม นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยภูมิ สาขาภูเขียว นำพื้นที่ ส่วนหนึ่งของที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์อยู่ไปออกเป็นโฉนดที่ดินให้แก่ บุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน ที่ออกให้แก่บุคคลดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน โดยอ้างว่า โฉนดที่ดินดังกล่าวออกสืบเนื่องมาจากแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ซึ่งเป็นหลักฐาน ของที่ดินแปลงอื่นที่มีการออกโฉนดที่ดินไปเต็มพื้นที่แล้ว เป็นผลให้โฉนดที่ดินที่แบ่งแยกมาจาก โฉนดที่ดินดังกล่าวซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ต้องถูกเพิกถอนไปด้วย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดิน นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีกับบิดาได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน เขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งกรมป่าไม้ได้ส่งมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน แต่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ออกหนังสืออนุญาต ให้เช่าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข) ให้แก่บุคคลอื่นทับที่ดินบางส่วน ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ ทั้งที่บุคคลดังกล่าวมิได้เป็นเกษตรกรและมีได้ครอบครอง ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข ฉบับพิพาท นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรได้ตรวจสอบที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเต็มพื้นที่ ที่ได้รับอนุญาตเนื่องจากที่ดินมีสภาพเป็นที่ลาดชัน จึงได้กันพื้นที่ดังกล่าวออกและได้มีหนังสือ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรได้มีมติให้แก้ไขจำนวนเนื้อที่ที่อนุญาต

ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยให้มีเนื้อที่น้อยลงตามที่ทำประโยชน์จริง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและกลับมติของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรที่ให้แก้ไขเนื้อที่ที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ธนารักษ์พื้นที่อุตรธานีนำที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ และอธิบดีกรมที่ดินได้ดำเนินการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ภายหลังจากที่ดินดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนและจำหน่ายทะเบียนที่ราชพัสดุ และเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่ออกในที่ดินพิพาท นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีหนังสือจังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แจ้งมติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (กปร.จังหวัดแม่ฮ่องสอน) เพื่อให้นายอำเภอป่าเย็บทราบว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นแม่น้ำป่าเย็บเดิมที่ตื่นเขินอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ใช่ที่งอกริมตลิ่ง จึงไม่สามารถนำมาออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามกฎหมายที่ดินได้ และหนังสืออำเภอป่าเย็บ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่แจ้งหนังสือดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน สาขาป่าเย็บ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ฮี้ และผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลแม่ฮี้ พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจนไม่สามารถนำที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่นี้ไปใช้สอยให้เกิดประโยชน์ในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือจังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ และหนังสืออำเภอป่าเย็บ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๕๕/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์การตามรัฐธรรมนูญ

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องเรียน กรณีที่มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่าพนักงานอัยการเบิกความเป็นพยานจำเลยอันเป็นเท็จ ปฏิบัติหน้าที่ว่าต่างแก่ต่างในคดีอาญาไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการและบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดทางวินัย โดยเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาล มิใช่เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการและบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุด อันจะถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหรือคำสั่งหรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๒/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีผู้ต้องขังฟ้องว่า การที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์เรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลในกรณีทันตกรรมจากผู้ต้องขังชาวต่างชาติ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ต้องขังคนไทยและผู้ต้องขังต่างชาติได้รับการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลจากรัฐ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๔)^๙

กรณีฟ้องว่า คำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดลำพูนที่ย้ายผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ต้องขังจากเรือนจำแห่งหนึ่งไปคุมขังยังเรือนจำอีกแห่งหนึ่ง เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งย้ายดังกล่าวและให้ส่งตัวผู้ฟ้องคดีกลับไปคุมขังที่เรือนจำเดิม นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๔/๒๕๕๔)

^๙ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชยกเลิกหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ วิชาเอกการจัดการทั่วไป หลักสูตร ๒ ปี และได้เปิดหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ วิชาเอกการจัดการ หลักสูตร ๔ ปี แทน และอธิการบดีออกกระเบื้องมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่าด้วยการเทียบแทนชุดวิชา พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการไม่สามารถนำชุดวิชาที่สอบผ่านจากหลักสูตรเดิมไปเทียบโอนในหลักสูตรใหม่ได้ ทำให้ไม่สามารถจะสำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตดังกล่าว โดยใช้เวลาในการศึกษาอย่างน้อยที่สุดเพียงหนึ่งภาคการศึกษาได้ และต้องเสียเวลาเรียนและเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตดังกล่าวและให้นำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตร ๒ ปี กลับมาใช้แทน และเพิกถอนระเบียบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชฉบับดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติมีหนังสือแจ้งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการตรวจกระดาษคำตอบ GAT/PAT ครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามหรือระงับการกระทำตามหนังสือดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๒/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์

กรณีฟ้องว่า การที่อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์ทุกสหกรณ์ที่กำหนดคุณสมบัติสมาชิกสมทบเป็นบุคคลธรรมดาไม่บรรลุนิติภาวะ หรือคณะบุคคล หรือนิติบุคคล เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๙/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานการประสานครหลวงซึ่งจะพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้ติดต่อขอลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เทศบาลนครนนทบุรี ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิเสธไม่รับลงทะเบียนและคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีสามารถลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการปฏิเสธคำขอดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการรับลงทะเบียนและให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการเสียงตามสายกระจายข่าว ๑๘ หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีการสมยอมกันในการเสนอราคา เพื่อให้บริษัทของตนได้เป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งไล่นายองค์การบริหารส่วนตำบลออกจากตำแหน่ง นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๓/๒๕๕๔)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้านฟ้องว่า นายอำเภอดำเนินการเลือกผู้นำหมู่บ้าน และมีคำสั่งแต่งตั้งผู้นำหมู่บ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนายอำเภอรวมทั้งคณะกรรมการเลือกผู้นำหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งแต่งตั้งโดยนายอำเภอปฏิบัติหน้าที่โดยไม่โปร่งใสและไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีเจตนาไม่สุจริตรวมทั้งเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สมัครอีกราย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การเลือกผู้นำหมู่บ้านครั้งนี้ตกเป็นโมฆะทั้งหมด ให้มีการตรวจสอบความถูกต้องและตรวจนับคะแนนใหม่อีกครั้ง รวมทั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกผู้นำหมู่บ้านใหม่ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๑/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ในสำนักงานอัยการสูงสุด และได้เข้ารับการคัดเลือกโดยการบรรยายสรุปผลงาน แต่เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดประกาศรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือก ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศของสำนักงานอัยการสูงสุด เรื่อง การคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ เรื่อง รายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ (เพิ่มเติม) และเรื่อง รายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อประเมินผลงานในการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ สายงานนักวิเคราะห์นโยบายและแผน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคลังจังหวัดและผู้อำนวยการส่วนในลำดับที่ ๑๖ ต่อมา อธิบดีกรมบัญชีกลางมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลที่สอบคัดเลือกได้จนถึงลำดับที่ ๑๕ ให้ดำรงตำแหน่งคลังจังหวัด ซึ่งปรากฏว่าผู้ผ่านการคัดเลือกในลำดับที่ ๑๒ เป็นผู้มีความรู้ไม่ตรงตามที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนควรได้รับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทน เนื่องจากเป็นผู้ที่สอบได้ในลำดับถัดไปและมีคุณสมบัติครบ จึงมีหนังสือถึงอธิบดีกรมบัญชีกลางขอให้แต่งตั้งตนดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงการคลัง ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยไม่รับคำร้องทุกข์เพราะยื่นเรื่องเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงได้ฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งกรมบัญชีกลางที่เลื่อนข้าราชการผู้สอบคัดเลือกได้ตามลำดับเฉพาะลำดับที่ ๑๒ และให้อธิบดีกรมบัญชีกลางแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสรรหาคณะบดีคณะสังคมศาสตร์ออกประกาศเกี่ยวกับการสรรหาคณะบดีคณะสังคมศาสตร์โดยไม่ถูกต้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนกระบวนการสรรหาในขั้นตอนของการเสนอชื่อระดับภาควิชาและสำนักงานคณะบดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗/๒๕๕๔)^{๑๐}

กรณีฟ้องว่า การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจและบุคคลที่บรรจุหรือโอนมาเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และให้ข้าราชการตำรวจเข้ารับการฝึกอบรม โดยไม่มีการประกาศหลักเกณฑ์คุณสมบัติ และวิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมให้ข้าราชการตำรวจทราบโดยทั่วไป และปรากฏว่ามีข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีรายชื่อเข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าว จำนวน ๔ ราย โดยไม่ปรากฏว่ามีรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เข้ารับการอบรมดังกล่าว และต่อมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการตำรวจชั้นประทวนผู้สำเร็จหลักสูตร กอส. เป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งทันตแพทย์ ๖ กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ไปดำรงตำแหน่งทันตแพทย์ ๖ กลุ่มงานบริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลพิบูลมังสาหาร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี แต่ให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการทันตสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี โดยไม่แจ้งคำสั่งและเหตุผลในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๓/๒๕๕๔)

^{๑๐} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดตำแหน่งตามประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่งตามมาตรฐาน กำหนดตำแหน่งของบุคลากรทางการศึกษาอื่นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนกฎ หรือคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๘๖/๒๕๕๔)^{๑๑}

กรณีฟ้องว่า การที่อธิบดีกรมทางหลวงมีคำสั่งกรมทางหลวงให้ นาย พ. ผู้อำนวยการแขวงทางทาง (นายช่างโยธา ๘) แขวงทางทางขอนแก่นที่ ๓ (บ้านไผ่) ไปปฏิบัติราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทางหนองบัวลำภู ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีคุณสมบัติ ที่จะได้รับการแต่งตั้งเพื่อรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวไม่ได้รับความเป็นธรรม ขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งของอธิบดีกรมทางหลวงดังกล่าว และคืนสิทธิที่ผู้ฟ้องคดี พึ่งมีตามกฎหมาย นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติงาน ณ สำนักงานคณบดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ปลัดกระทรวงการคลังมีคำสั่งเลื่อนชั้นข้าราชการ ในสังกัดของอธิบดีกรมศุลกากรให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ บส. เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากขั้นตอนการคัดเลือกไม่โปร่งใส ไม่ได้ผ่านกระบวนการสรรหา มาโดยชอบและไม่มีความเป็นธรรมหลายประการ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน คำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๘/๒๕๕๔)

^{๑๑} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการ ปีงบประมาณ ๒๕๔๙ ครั้งที่ ๑ (๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙) และครั้งที่ ๒ (๑ เมษายน ๒๕๔๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙) โดยให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนเพียงหนึ่งขั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนและการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมามีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ ไปปฏิบัติราชการที่สถานีแห่งใหม่โดยมิได้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสถานีอนามัยเหมือนเดิม แต่ให้ปฏิบัติราชการในตำแหน่งพยาบาลผู้ปฏิบัติงานทั่วไปซึ่งต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าสถานีอนามัย อันเป็นการลดอำนาจหน้าที่และลดความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้ฟ้องคดี ทำให้ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติคุณและถูกรังเกียจเหยียดหยาม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้ย้ายผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าสถานีอนามัยแห่งเดิม นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดกาฬสินธุ์ มีมติให้โอนย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งรองปลัดเทศบาล เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า นายอำเภอบุณฑริกมีหนังสือแจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานีได้รับเรื่องร้องเรียนจากราษฎรว่า ผู้ฟ้องคดีนาย พ. และภรรยาของผู้ฟ้องคดี ประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ขาดราชการมาทำงานสาย ไข้จากไม่สุภาพ และใช้เวลาราชการไปทำธุรกิจส่วนตัว ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีย้ายบุคคลดังกล่าวออกจากพื้นที่โดยด่วน เพื่อเป็นการคลี่คลายปัญหาและขจัด

ข้อขัดแย้งในชุมชน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้เพิกถอนหนังสืออำเภอพุทธริกดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการดำเนินการจัดทำคะแนนตามเกณฑ์ตัวชี้วัด เพื่อจัดบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ตามกรอบอัตรากำลังในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑ พิจารณาให้คะแนนผู้ฟ้องคดีโดยไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์ ที่ ก.ค.ศ. กำหนด และการที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งนาง น. เป็นหัวหน้ากลุ่มอำนวยการ (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ระดับ ๘) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑ และมีคำสั่งใหม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนสูงกว่าหรือมีคุณสมบัติที่ชนะนาง น. รวมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มดังกล่าวแทนนาง น. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๘๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวม ๙ ครั้ง ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเกษียณอายุราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ ผู้ฟ้องคดีให้เหมาะสม และให้เลื่อนวิทยฐานะให้แก่ผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งครูชำนาญการหรือ ครูชำนาญการพิเศษให้เหมือนเพื่อนครูคนอื่นในโรงเรียน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการ ที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๗๒๕/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาเกษมีคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดี โดยมีได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงและมีได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับอุทธรณ์ร้องทุกข์ (อ.ก.พ.อ) ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คำสั่งของผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นที่ไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และได้พ้นจากสมาชิกภาพกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ด้วยเหตุเกษียณอายุราชการ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ แต่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจ่ายเงินจากเงินสะสม เงินสะสม ส่วนเพิ่ม เงินสมทบ เงินชดเชย และเงินประเดิม สมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยคิดมูลค่าต่อหน่วย ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินคินน้อยลง อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้จ่ายคินเงินตามใบแจ้งยอดเงินสมาชิกพ้นสภาพ

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอานาจตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ.๒๕๔๗ เบิกเงินเบี้ยประชุมให้แก่คณะกรรมการที่ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าการกระทำดังกล่าวเป็นโมฆะ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า การที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นเจ้าหน้าที่การตลาด โดยไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่การตลาดมีกำหนดเวลา ๓ เดือน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการสร้างความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและประวัติการทำงานของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งพิพาท นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๐๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมขยายระยะเวลาในการรับสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมเพิ่มเติมจากกำหนดเดิมเป็นวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๓ และเปลี่ยนแปลงวันเลือกตั้งใหม่เป็นวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๓ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ข้าราชการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๑๔ (๒) มาสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการจริยธรรมเพิ่มเติมอีก ทั้งที่ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๑๔ (๒) และข้อ ๑๔ (๓) กำหนดที่มาของคณะกรรมการจริยธรรมไว้อย่างชัดเจนแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามออกประกาศ เรื่อง ผลการพิจารณาการจ่ายค่าตอบแทนการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการ และค่าตอบแทน ผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งประกาศดังกล่าวได้มีการกำหนด ค่าตอบแทนในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่สูงเกินสมควร ส่อไปในทางทุจริตเป็นการ แสวงหาประโยชน์อันมิชอบจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือ การกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดได้ร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จากการจัดหายานเกราะล้อย่างเข้ามาประจำการ ในหน่วยงานกองทัพบกโดยไม่สุจริต มีผลกระทบให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนทั่วประเทศ ได้รับความเสียหาย ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับยุทธโปกรณ์ที่ทันสมัยและเป็นของใหม่ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ด ที่จัดซื้อยานเกราะล้อย่างของประเทศยูเครนและคำสั่งของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน ยุทธโปกรณ์กองทัพบกที่รับรองแบบยานเกราะล้อย่างของประเทศยูเครนให้เป็นแบบมาตรฐาน ประจำหน่วยงานของกองทัพบก คำสั่งอนุมัติแผนจัดซื้อจัดจ้างของกองทัพบก ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ให้จัดซื้อยานเกราะล้อย่างจากประเทศยูเครน จำนวน ๑๒๑ คัน และสัญญาผูกพันต่าง ๆ ระหว่างกองทัพบกกับประเทศยูเครน โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ด กันเงินงบประมาณในการจัดซื้อยานเกราะล้อย่างจากประเทศยูเครนและดำเนินการจัดหา ยานเกราะล้อย่างให้ถูกต้อง นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๔/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของการกีฬาแห่งประเทศไทยและสมาคมกีฬา ยิงปืนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ตัดสินการแข่งขันกีฬายิงปืน ประเภทปืนสั้นยิงช้า ปืนสั้นยิงเร็ว ปืนสั้นมาตรฐาน ปืนสั้นชนวนกลางและปืนสั้นอัดลมของทีมกีฬายิงปืน กรุงเทพมหานครซึ่งมีผู้ฟ้องคดีเป็นนักกีฬาอยู่ด้วยให้แพ้ทางเทคนิค ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ ไม่ได้รับเหรียญรางวัล ๕ เหรียญ และประกาศนียบัตรการตัดสินการแข่งขันกีฬาดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนผลการตัดสินดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๓/๒๕๕๔)

๒.๑.๔ กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

กรณีฟ้องว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม กำหนดรูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นไปตามที่ผู้ฟ้องคดีและประชาชนในเขตอำเภอบรบือเสนอ เป็นการใช้อำนาจพิทักษ์กำหนดเขตเลือกตั้งโดยไม่ชอบ ไม่คำนึงถึงความเห็นของประชาชนและประเพณีที่ปฏิบัติกันมานาน เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินควร ไม่สอดคล้องกับแนวการแบ่งเขตเลือกตั้งเดิม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พ.ศ. ๒๕๔๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้ประชาชนสับสนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง และประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคามไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น โดยที่ประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปในจังหวัดนั้น โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะ อันมีสภาพบังคับอย่างกฎหมายมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีใช้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญและมีใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ข้อพิพาทที่เกิดจากการกำหนดแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองสูงสุดที่จะพิจารณาตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีอาศัยโอกาสที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ควบคุมงานกระทำการเรียกรับเงินจากเอกชนไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำวินิจฉัยว่าสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการยังไม่ถูกต้องเหมาะสมกับความผิดกรณีของผู้ฟ้องคดีสามารถลดโทษเป็นปลดออกจากราชการ ตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงวินิจฉัยให้สำนักงาน

ปลัดกระทรวงยุติธรรมลดโทษจากไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นปลัดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ไล่ออกจากราชการเป็นต้นไปนั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบมาตรา ๑๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๓๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีคำสั่งลงโทษ ปลัดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียกร้อยเงินจากผู้สอบบรรจุเป็นพนักงานส่วนตำบลเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนักวิชาการเงิน และบัญชี ๕ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และหากผู้ฟ้องคดีทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. แล้วไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๓๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการเลือกตั้ง กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการตรวจสอบคุณสมบัติ ประวัติ และพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี แล้วได้ประกาศรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาจำนวน ๑๕ คน ซึ่งไม่มีชื่อผู้ฟ้องคดี โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้สมัครได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและพฤติการณ์ หรือแสดงวิสัยทัศน์ในการเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในเวลาที่กำหนด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศชื่อดังกล่าว นั้น กรณีเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับกระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนเสนอบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก และบัญชีรายชื่อผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกที่เหลืออยู่ทั้งหมดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย อันเป็นคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มิใช่การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้

ตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๔๖/๒๕๕๔)

๒.๒ คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๒.๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง

กรณีฟ้องว่า องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพไม่ได้แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีที่ให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและกรมการขนส่งทางบกจัดทำตารางการเดินรถและกำหนดการเดินรถให้แน่นอน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและกรมการขนส่งทางบกจัดทำตารางการเดินรถ โดยแยกจำนวนรถสายที่ ต.๗๘ เป็นสองช่วงให้ชัดเจนเช่นเดียวกับมติคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางที่มีมาแต่เดิม นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๓/๒๕๕๔)

๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้มีหนังสือขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่หน่วยงานดังกล่าวกลับเพิกเฉยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานทั้งสองรับคำขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้วดำเนินการตรวจสอบและพิสูจน์การถือครองทำกินในที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางเขน ปฏิเสธไม่ดำเนินการจดทะเบียนเพิกถอนนิติกรรมซื้อขายตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลแพ่ง ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับ ข้อ ๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการเพิกถอนรายการจดทะเบียนตามคำพิพากษาของศาลแพ่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการ จัดให้เช่าและบอกเลิกสัญญาเช่าอาคารที่ราชพัสดุไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ปลอมให้เทศบาลเมืองปทุมธานีเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการต่อสัญญาเช่าช่วงอาคารที่ราชพัสดุ ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานียกเลิกสัญญาเช่าอาคารที่ราชพัสดุระหว่างธนารักษ์พื้นที่ ปทุมธานีกับเทศบาลเมืองปทุมธานี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ออกให้แก่บุคคลอื่น โดยเห็นว่าเป็นการออกหนังสืออนุญาตที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ได้รับอนุญาตมิได้ เป็นผู้ทำประโยชน์ในที่ดิน แต่เป็นผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์มาโดยตลอด ซึ่งปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ก็ไม่ได้ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตดังกล่าว หรือมีหนังสือ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์มีอำนาจตามข้อ ๑๐ ของระเบียบคณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการออก แก้ไขเพิ่มเติม เพิกถอนและออกไปแทนหนังสือ อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา ๑๙ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ในการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินได้ แต่ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสุรินทร์ดำเนินการพิจารณาตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีล่าช้า กรณีจึงเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้า

เกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินตามหลักฐานไปรับแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒) มาจากบุคคลอื่น และมอบอำนาจให้เจ้าของที่ดินเดิมไปยื่นคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เป็นการเฉพาะรายต่อนายอำเภอกระบุรี โดยให้นำคำขอรังวัดออก น.ส.๓ ก. ที่เจ้าของที่ดินเคยยื่นไว้กลับมาพิจารณาใหม่ แต่นายอำเภอกระบุรีปฏิเสธไม่ดำเนินการให้ เนื่องจากเห็นว่าเจ้าของที่ดินเดิมได้ขายที่ดินและส่งมอบการครอบครองที่ดินไปแล้ว จึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิที่จะยื่นคำขอออกเอกสารสิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดพังงามีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีด้วยเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้เข้าสวมสิทธิตามคำขอรังวัดออก น.ส. ๓ ก. เพื่อออกเอกสารสิทธิในที่ดินในนามของผู้ฟ้องคดี ไม่ใช่ในนามของเจ้าของที่ดินเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายอำเภอกระบุรีออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิที่มี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๖/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินในนามเดิมโดยช่างรังวัดออกไปทำการรังวัดและเจ้าพนักงานที่ดินได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการจดทะเบียนแบ่งแยกในนามเดิม แต่จากการตรวจสอบผลการรังวัดปรากฏว่าที่ดินด้านทิศตะวันตกซึ่งเดิมติดทางสาธารณประโยชน์ ผลการรังวัดไม่ติดทางสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ถูกต้อง จึงขอให้ตรวจสอบ ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินสั่งการให้ส่งฝ่ายรังวัดทำการตรวจสอบ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่อีกครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่รับรองรูปแผนที่และเนื้อที่ เจ้าพนักงานที่ดินจึงได้สั่งการในบันทึกถ้อยคำว่าให้แจ้งอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของทางสาธารณประโยชน์ต่อไป หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อสอบถามผลการดำเนินการดังกล่าว แต่ได้รับการปฏิเสธที่จะดำเนินการให้และไม่ได้มีการชี้แจงเหตุผลชัดเจนใดๆ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินและนายช่างรังวัดทำการรังวัดแบ่งแยกที่ดินในนามเดิมตามคำขอของผู้ฟ้องคดี โดยให้รูปแผนที่ที่ได้จากการรังวัดมีอาณาเขตด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกจดทางสาธารณประโยชน์เช่นเดิมตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๑/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ฟ้องว่า กรมที่ดินและศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินและศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๙/๒๕๕๔)

๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่า กระทรวงยุติธรรมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ไม่แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับการลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมชี้แจงตามคำร้องดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๕/๒๕๕๔)

๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและราษฎรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลได้มีหนังสือร้องเรียนว่านายกเทศมนตรีมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ นายอำเภอจึงส่งเรื่องดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยให้ยุติเรื่องและมิได้ดำเนินการใดๆ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า นายอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ที่ต้องรายงานการสอบสวนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อเสนอความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้นาย ส. ประธานสภาเทศบาล

ตำบลหนองสอพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้นายอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ดำเนินการสอบสวนพฤติกรรมของนาย ส. ตามอำนาจหน้าที่ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๕๔)

๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ตามลำดับ) ไม่พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเร่งรัดการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการศาลรัฐธรรมนูญ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนและหรือประเมินข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเพื่อเลื่อนหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นทั้งสายบริหารและสายงานคดีและวิชาการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) มิได้พิจารณาหรือประเมินผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีที่เสนอเพื่อขอเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ระดับ ๙ ชช. ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๒ เดือน นับจากวันที่ได้รับผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งและเลื่อนตำแหน่งข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ดำเนินการประเมินผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ระดับ ๙ ชช. โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ส่งผลงานทางวิชาการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง รวมทั้งให้มีการคืนสิทธิและประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับจากการเลื่อนระดับย้อนหลังไปนับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีส่งผลงาน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา กรณี อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติให้เพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่เลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดเฉพาะรายของผู้ที่ยื่นเรื่องร้องทุกข์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี แต่เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (ผู้ถูกฟ้องคดี) อ้างว่ากระบวนการพิจารณาคำสั่งร้องทุกข์ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติดังกล่าว และไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีโดยผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของ ก.ค.ศ. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คณะสภามหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสภามหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ไม่ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) และคำสั่งของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์สอนประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ตามเดิม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันปฏิบัติตามมติ ก.พ.อ. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ดำเนินการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตรในกรณีที่มีตำแหน่งว่าง แต่กลับมอบหมายให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีประกาศรับสมัครใหม่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๖/๒๕๕๔)^{๑๒}

กรณีฟ้องว่า สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้คัดเลือกผู้ฟ้องคดี เป็นอธิการบดี และแจ้งเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการเสนอชื่อผู้ฟ้องคดีเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไปตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย แต่เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่นำรายชื่อผู้ฟ้องคดีเสนอเพื่อทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามมติของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยกล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างถูกดำเนินการสอบสวนวินัย อย่างร้ายแรง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการไม่เสนอรายชื่อผู้ฟ้องคดีของเลขาธิการคณะกรรมการ การอุดมศึกษาดังกล่าวเป็นการกีดกันผู้ฟ้องคดี ประกอบกับเลขาธิการคณะกรรมการ การอุดมศึกษาไม่มีอำนาจที่จะไม่เสนอรายชื่อ เนื่องจากอำนาจในการคัดเลือกเป็นอำนาจ ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเหตุดังกล่าวจึงไม่ใช่เหตุที่สามารถนำมาอ้างได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษานำความ กราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มิได้ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจากราชการ ซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว และ เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการโดยให้ประจำส่วนราชการในตำแหน่ง ประจำฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ แต่อย่างไร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งเรียกผู้ฟ้องคดี กลับเข้ารับราชการโดยให้ประจำส่วนราชการในตำแหน่งประจำฝ่ายอำนวยการดังกล่าว พร้อมส่งคืนสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

^{๑๒} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๐/๒๕๕๔ ที่ ๔๘๘-๔๙๐/๒๕๕๔ ที่ ๕๑๐/๒๕๕๔ ที่ ๕๑๑/๒๕๕๔ ที่ ๗๓๔/๒๕๕๔ และที่ ๗๓๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๔/๒๕๕๔)

๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนาย ส. ผู้ใหญ่บ้าน ไม่ดำเนินการทางวินัยนาย ส. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการทางวินัยกับนาย ส. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๒/๒๕๕๔)

๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงการฝึกอบรมค่าใช้จ่ายในการเดินทางพร้อมที่พักในการเดินทางไปร่วมงานชุมนุมเกษตรกรรมใหม่ แต่ได้รับการปฏิเสธจากเจ้าหน้าที่การเงิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงในการฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางพร้อมที่พัก รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปดูที่ดินพร้อมดอกเบี้ยย นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พิจารณาเรื่องบำเหน็จตกทอดกรณีพิเศษ กรณีสามีของผู้ฟ้องคดีเสียชีวิตล่าช้าเกินสมควร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการเรื่องบำเหน็จบำนาญภายใน ๓๐ วัน นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๔)

๘) กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า สถาบันอาหารและผู้อำนวยการสถาบันอาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง) มิได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปปลาและโรงงานผลิตอาหารปลา ตามโครงการพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ของไทยเพื่อการส่งออก : ปลาเผา (ปลาสวายโม่) ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการก่อสร้างโรงงานดังกล่าว นั้น เมื่อสถาบันอาหารมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลาเผาหรือปลาสวายโม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ เพิ่มมูลค่าการส่งออกให้กับประเทศ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนกระชังเลี้ยงปลาและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อจัดสร้างโรงงานแปรรูป โดยเป็นผู้รับผิดชอบในการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลาง รายการค่าใช้จ่าย เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนและความยากจนของประชาชนจากผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ เพื่อใช้ดำเนินงานในโครงการดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และภายหลังได้เข้ารายงานตัวต่อทางราชการเพื่อร่วมพัฒนาชาติไทย และโดยที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่ง ที่ ๖๖/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๓ กำหนดนโยบาย ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ในด้านการประกอบอาชีพ โดยกำหนดให้ทางราชการจัดที่ดินทำกินให้กับผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย คนละ ๕ ไร่ ๓ วา ๕ ต้า ซึ่งมีผู้ได้รับความช่วยเหลือไปแล้วจำนวนหนึ่ง ต่อมา ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๙๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติให้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยครอบครัวละ ๒๒๐,๐๐๐ บาท ทดแทนที่ดิน ๕ ไร่ ๓ วา ๕ ต้า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไปใช้สิทธิยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือในฐานะผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย แต่จนถึงปัจจุบันยังมิได้ดำเนินการช่วยเหลือและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการดำเนินการรับรองสถานะความเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย และอนุมัติเงินช่วยเหลือแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่แจ้งผลการพิจารณาในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องขอความเป็นธรรมกรณีที่บริษัท ว. ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้าสนามมวยเวทีราชดำเนินโดยไม่มีกำหนดและนายทะเบียนมิได้ดำเนินการเพิกถอนทะเบียนชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตกรณีผู้ได้รับการจดทะเบียนตามมาตรา ๓๒ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๓๕ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ อนุกรรมการ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัติกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๒ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและนายทะเบียนพิจารณาลงโทษบริษัท ว. ตามกฎหมาย ให้บริษัท ว. ปลดหนังสือปิดประกาศโดยพลัน และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และนายทะเบียนแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐/๒๕๕๔)

๒.๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีฟ้องขอให้กรมชลประทาน อธิบดีกรมชลประทาน และผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามลำดับ) ดำเนินการประชุมคณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทานจังหวัดลำปางตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เพื่อพิจารณาเงินค่าชดเชยแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบหาค้น นั้น เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวกำหนดไว้ว่าต้องจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สินให้แก่เจ้าของที่ดินผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยไม่มีเอกสารสิทธิตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการช่วยเหลือแก่ราษฎรผู้ได้รับความเดือดร้อนนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่มีสถานะเป็นกฎหมายที่จะมีผลบังคับหรือก่อให้เกิดอำนาจแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในการดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนตามโครงการอ่างเก็บน้ำแม่พริก (ผาวิ่งชู) หากเป็นแต่เพียงความช่วยเหลือจากรัฐที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขและตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่พริก (ผาวิ่งชู) มีคณะกรรมการกำหนดค่าทรัพย์สินเพื่อการชลประทานจังหวัดลำปางทำหน้าที่ในการพิจารณากำหนดค่าทดแทนไว้แล้ว

ซึ่งเป็นการดำเนินการตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เมื่อการพิจารณาของคณะกรรมการดังกล่าวมิใช่เป็นการดำเนินการที่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามต้องดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการพิจารณาค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบห้าคน อันเป็นกรณีที่ศาลปกครองจะกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ไม่ทำความสะอาดห้องน้ำของโรงพยาบาล ปลอมให้ห้องน้ำสกปรก โทปัสสาวะชำระดูไม่หอมแซม ไม่สร้างห้องน้ำไว้ที่ชั้นสองของอาคาร ทำให้ผู้ต้องขังรวมทั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งไปทำพื้นที่ชั้นสองของอาคารดังกล่าวเดือดร้อนต้องเดินลงมาเข้าห้องน้ำ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมสั่งการให้ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำ จัดหาอุปกรณ์ให้สมกับเป็นสถานพยาบาลและให้ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์สร้างห้องน้ำบนชั้นสอง นั้น การดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำและการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ในห้องน้ำเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปในการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายกำหนดไว้แต่อย่างใด และการสร้างห้องน้ำภายในอาคารสมควรจะก่อสร้างตรงบริเวณใด เป็นเรื่องการพิจารณาตามความเหมาะสมซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดให้กระทรวงยุติธรรมต้องปฏิบัติเช่นกัน ดังนั้น จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ขอข้อมูลเกี่ยวกับผลการตรวจและบำบัดรักษา รวมทั้งขอหนังสือรับรองทางการแพทย์ (ใบรับรองแพทย์) เพื่อรับรองสถานะและสุขภาพของผู้ฟ้องคดี แต่โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นปฏิเสศ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการสถานบำบัดโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ จัดทำหนังสือหรือบันทึกทางการแพทย์ (ใบรับรองแพทย์) เพื่อรับรองสถานะและสุขภาพของผู้ฟ้องคดี นั้น การออกหนังสือรับรองทางการแพทย์ (ใบรับรองแพทย์) เป็นเพียงหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยทั่วไปเท่านั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นหน้าที่ในการดำเนินกิจการทางปกครองหรือหน้าที่ทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดให้แพทย์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ

แต่อย่างไรก็ตาม การที่แพทย์ผู้เคยรักษาผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการออกหนังสือรับรองทางการแพทย์ (ใบรับรองแพทย์) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่กรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๖/๒๕๕๔)

๒.๓ คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แยกพิจารณาเป็นกรณีย่อยได้ ดังนี้

๒.๓.๑ คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

ตัวอย่างคดีต่อไปนี้เป็นคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นประชาชนอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี เมื่อประมาณปลายเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ เทศบาลนครอุบลราชธานี ได้ดำเนินการก่อสร้างระบบระบายน้ำในบริเวณทางเท้าของถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน ๑๑ โครงการ โดยใช้เงินสะสมที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีอนุมัติให้จ่ายได้ ในระหว่างการก่อสร้างเทศบาลอุบลราชธานีได้ทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไปเพื่อทำการวางท่อระบายน้ำสำหรับรองรับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่บางส่วนของเทศบาลนครอุบลราชธานี เป็นเหตุให้ไม่มีทางเท้าให้ประชาชนเดิน ไม่มีที่นั่งรอรถ

รับส่งนักเรียน ไม่มีค่าธรรมเนียมของต้นไม้ให้พักพิงและฟอกอากาศ รวมทั้งเทศบาลนครอุบลราชธานี ไม่ได้รับฟังความเห็นของประชาชนก่อนการก่อสร้าง และเป็นการขัดต่อมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การกระทำของเทศบาลนครอุบลราชธานีไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้เทศบาลนครอุบลราชธานีหยุดดำเนินการตามโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำทั้ง ๑๑ โครงการ โดยให้ทำทางเท้าให้เหมือนเดิมและนำต้นไม้มาปลูกไว้ตามเดิม นั้น เมื่อเทศบาลนครอุบลราชธานีมีหน้าที่จัดให้มีและบำรุงรักษาทางเท้าตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๖ (๑) มาตรา ๕๓ (๑) มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ประชาชนทุกคนใช้ประโยชน์ การที่เทศบาลนครอุบลราชธานีทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไปเพื่อทำการวางท่อระบายน้ำจึงเป็นการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๒๕๕๔)

(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่นาย ท. ทับที่ดินของผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้มีการเพิกถอนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวในเวลาต่อมา ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของนาย ธ. ซึ่งได้จดทะเบียนรับจำนองที่ดินแปลงดังกล่าวไว้เป็นประกันการกู้ยืมเงินของนาย ท. ได้รับความเสียหายไม่อาจบังคับชำระหนี้เอาากับที่ดินที่จำนองได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่นาย ส. ทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาระวังแนวเขต เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจ

ตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์ ใช้อำนาจตามกฎหมายในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยดำเนินการคัดเลือกบุคคลอื่นให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ และออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑ ข) ให้แก่บุคคลดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่มีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์เปลี่ยนแปลงแก้ไขชื่อผู้ได้รับอนุญาตในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑ ข) มาเป็นชื่อผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งห้ามบุคคลดังกล่าว พร้อมทั้งบริวารเข้ามายุ่งเกี่ยวในที่ดินพิพาท นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ช่างรังวัดและเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทอง ได้ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามที่มีผู้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน โดยมีการรังวัดรुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ เป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ความผิดพลาดในการรังวัดที่ดินเกิดจากการที่บุคคลทั้งสองเพิกเฉยไม่ตรวจสอบและไม่เพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ในเขตที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินดังกล่าวตามเดิม นั้น การฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะเรียกร้องติดตามเอาที่ดินคืน ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในฐานะเจ้าของที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจในการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า กรมทางหลวงชนบทก่อสร้างถนนตัดผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยผู้ฟ้องคดีได้ยกที่ดินบางส่วนให้ก่อสร้างถนนดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่มีค่าตอบแทน แต่จากการออกแบบและก่อสร้างทำให้ระดับพื้นถนนสูงกว่าที่นาของผู้ฟ้องคดีมาก เมื่อถึงฤดูฝนไม่สามารถระบายน้ำออกจากที่นาได้ เป็นผลให้น้ำท่วมที่นาของผู้ฟ้องคดี ต้นข้าวและพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย อีกทั้งการก่อสร้างถนนให้มีระดับความสูงกว่าที่นา ทำให้ที่นาของผู้ฟ้องคดีไม่มีถนนออกสู่สาธารณะ ส่งผลให้เสื่อมความสะดวกและเสื่อมราคาลง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายดังกล่าวและให้มีการจ่ายเงินค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) แต่หัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๓ สาขาสมุทรสาคร คัดค้านการรังวัดโดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกนำทำการรังวัดรุกล้ำเขตแม่น้ำ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินพิพาทมิใช่ที่สาธารณประโยชน์ แต่เป็นที่ดินที่ถูกแม่น้ำกัดเซาะเนื่องจากผู้ฟ้องคดีกับพวกถมดินในที่พิพาทน้อยกว่าที่ดินแปลงข้างเคียง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำการใดๆ อันเป็นการรุกล้ำแม่น้ำลำคลอง เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าท่า ซึ่งหัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๓ สาขาสมุทรสาคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัด การคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของหัวหน้าสำนักงานฯ จึงเป็นการยืนยันหรือรับรองแนวเขตแม่น้ำอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนินการทางปกครองตามกฎหมาย ซึ่งหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่นี้ส่งผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่พิพาทที่พิพาทมิใช่ที่สาธารณประโยชน์ แต่เป็นที่ดินที่ถูกแม่น้ำกัดเซาะเนื่องจากผู้ฟ้องคดีกับพวกถมดินในที่พิพาทน้อยกว่าที่ดินแปลงข้างเคียง การที่หัวหน้าสำนักงานฯ คัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับพวก และยืนยันรับรองแนวเขตแม่น้ำอันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับพวก กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินการทางปกครอง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ตนครอบครองที่พิพาทต่อเนื่องมาจากนาย บ. โดยปลูกบ้านอยู่อาศัย จึงมีสิทธิครอบครองในที่พิพาท ประกอบกับที่พิพาทไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์ การที่เทศบาลนครขอนแก่นและนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นคัดค้านการออกโฉนดที่ดินทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้เพิกถอนหนังสือสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่ ขก ๕๒๐๔/๓๘๗๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดินก็ตาม แต่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีก็คือการขอให้เทศบาลนครขอนแก่นและนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นงดเว้นการยื่นยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานีมีคำสั่งให้ช่างรังวัดออกรังวัดสำรวจเพื่อเตรียมปักหลักแนวเขตที่ดินและเตรียมออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และได้มีประกาศแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวมีการรังวัดรุกล้ำที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ แม้การรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงและประกาศแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงจะเป็นขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองเพื่อนำไปสู่การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง อันเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่ขั้นตอนดังกล่าวก็เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง และหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรังวัด ตลอดจนดำเนินการประกาศการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงส่งผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวได้ อีกทั้งในกรณีที่มีผู้คัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ข้อ ๒ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก็ได้กำหนดให้ผู้คัดค้านมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล อันเป็นการรับรองสิทธิของผู้คัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงว่ามีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการออกหนังสือสำคัญ

สำหรับที่หลวงก่อน เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการรบกวนการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดิน อธิบดีกรมที่ดิน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ระงับการปักหลักเขต ระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และให้ระงับการแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว นั้น กรณีย่อมเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๕/๒๕๕๔)^{๑๓}

กรณีฟ้องว่า ธนารักษ์จังหวัดพังงาได้นำรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีบางส่วน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมธนารักษ์ และกระทรวงการคลังงดเว้นกระทำการหรือยกเลิกคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ช่างรังวัดทำการรังวัดที่ดินไม่ถูกต้องตามแนวเขตที่ดินเดิม เป็นเหตุให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีขาดหายไป ๑ ไร่ ๑ งาน ๙ ตารางวา ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขการรังวัดที่ดิน และให้กรมที่ดินชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการรังวัดที่ดินดังกล่าว นั้น ข้อพิพาทดังกล่าวสืบเนื่องจากการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรังวัดแบ่งแยกที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่สำนักงานบำรุงทางนครราชสีมาที่ ๓ จัดทำทะเบียนแสดงที่ดินนอกเขตทางหลวง (ด./๑) เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ นำป้ายที่มีข้อความว่าที่ดินทางหลวงไปปักในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานบำรุงทางนครราชสีมาที่ ๓ ถอนป้ายออกจากที่ดิน

^{๑๓} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๗/๒๕๕๔ ที่ ๑๘๐/๒๕๕๔ ที่ ๒๐๖/๒๕๕๔ และที่ ๓๔๔/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

ของผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนทะเบียนแสดงที่ดินนอกเขตทางหลวงดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน โดยอ้างว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวออกสืบเนื่องมาจากแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ซึ่งเป็นหลักฐานของที่ดินแปลงอื่นที่มีการออกโฉนดที่ดินไปเต็มพื้นที่แล้ว เป็นผลให้โฉนดที่ดินที่แบ่งแยกมาจากโฉนดที่ดินดังกล่าวซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ต้องถูกเพิกถอนไปด้วย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาทด้วยความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ผู้ได้บังคับบัญชาของอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๔/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาประทาย ไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้แทนนายอำเภอโนนแดงและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยาวใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง) ไม่ยินยอมลงนามรับรองแนวเขตที่ดินด้านทิศใต้ โดยอ้างว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดออกโฉนดที่ดินด้านทิศใต้เป็นร่องน้ำสาธารณประโยชน์ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองงดเว้นการยื่นยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว นั้น ตามคำฟ้องผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองงดเว้นการยื่นยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว นั้น กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับ ข้อ ๕ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น

สาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๙/๒๕๕๔)

(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรณีฟ้องว่า การดำเนินการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานีและประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานีโดยไม่มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๖/๒๕๕๔)

(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

กรณีฟ้องว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ อธิบดีกรมทางหลวงได้ดำเนินการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๑๓ (บ้านเหล่า - ท่ายม) ระยะทางประมาณ ๑๗ กิโลเมตร เพื่อเชื่อมต่อกับทางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ช่วงบ้านโคกกลาด - ท่ายม ผ่านที่ดินทำกินของประชาชนที่มีเอกสารสิทธิ โดยไม่ได้จ่ายค่าชดเชยให้แก่เจ้าของที่ดิน และ ต่อมา เมื่อมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๑๓ สายแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๐ (บ้านเหล่า) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๑๖ (ท่ายม) พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการเบิกจ่ายค่าที่ดินให้แก่ราษฎรผู้เดือดร้อนแต่อย่างใด ทั้งที่ได้ติดต่อขอรับเงินค่าทดแทนที่ดินหลายครั้ง แต่ได้รับการเพิกเฉยตลอดมา ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมทางหลวงจ่ายเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีการก่อสร้างทางหลวงเพื่อการเกษตร และได้ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ในการดำเนินการก่อสร้างทางหลวงดังกล่าวไม่มีงบประมาณในการเวนคืนหรือจัดกรรมสิทธิ์ แต่ได้ดำเนินการขออนุทิศที่ดินจากราษฎร ซึ่งจะต้องได้รับ

ความยินยอมจากเจ้าของที่ดินก่อน ในส่วนของผู้ฟ้องคดีนั้น แม้ว่าจะยังไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนแบ่งหักให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ก็ตาม แต่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสิทธิบุคคลมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กรณีพิพาทจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๓/๒๕๕๔)

(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีฟ้องว่า ทนายความที่ได้รับใบอนุญาตจากสภาทนายความเป็นผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์ให้ดำเนินคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ได้กระทำการทุจริตรับรองเอกสารอันเป็นเท็จและนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้ให้แก่ลูกหนี้ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ทำสัญญาค้ำประกัน และทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องถูกบังคับคดี สภาทนายความซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความจะต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของทนายความเสมือนเป็นผู้กระทำผิด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สภาทนายความชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๑/๒๕๕๔)

(๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นอดีตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สาขาวิศวกรรมเครื่องกล เข้าศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากกระบวนการจัดการศึกษาและประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ที่มีมาตรฐานสูงเกินไป เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้ศึกษาจนจบหลักสูตรดังกล่าว ก็จะสามารถหารายได้จากการประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยฯ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีและขอให้ดำเนินการแก้ไขหลักสูตรทั้งหมด นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๙/๒๕๕๔)

(๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ งบประมาณ ๒๕๕๙ ที่ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙) และครั้งที่ ๒ (๑ เมษายน ๒๕๕๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙) ของผู้บังคับบัญชาที่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเพียงหนึ่งขั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายและดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีมีคำสั่งไม่ต่อสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยมิได้ดำเนินการตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงาน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๐/๒๕๕๔)

(๘) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า การที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จ่ายคืนเงินสมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยคิดมูลค่าต่อหน่วย ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีพ้นสมาชิกภาพเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยได้รับเงินคืนลดลงจำนวน ๔๗,๖๘๐.๔๙ บาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ กบข. ชำระเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงาน

ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๘/๒๕๕๔)

๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

ตัวอย่างคดีต่อไปนี้เป็นคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกหนังสือแจ้งข้อทักท้วงว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารหลังจากที่ได้มีการประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงไม่อาจถือว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินและได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นเหตุให้การแจ้งความประสงค์ก่อสร้างอาคารและแบบแปลนแผนผังอาคารตามมาตรา ๓๙ ทวิ ของผู้ฟ้องคดีต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจึงยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งตามหนังสือทักท้วงของผู้ถูกฟ้องคดีและคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้โครงการก่อสร้างอาคารชุดเกิดความล่าช้า ไม่สามารถส่งมอบอาคารชุดให้แก่ผู้ซื้ออาคารได้ตามกำหนดเวลาในสัญญา ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าปรับเป็นรายวัน และต้องชำระดอกเบี้ยแก่ธนาคารเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องไปซื้อที่ดินบริเวณข้างเคียงเพื่อขยายเนื้อที่ที่ดินในการก่อสร้างอาคารชุดในโครงการดังกล่าวให้ได้สัดส่วนพื้นที่อาคารต่อพื้นที่ดิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรุงเทพมหานครและกระทรวงการคลังชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘/๒๕๕๔)

(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

กรณีฟ้องว่า การที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร มีคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ ของห้างหุ้นส่วน จำกัด ป. เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครชดเชยค่าเสียหาย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๐/๒๕๕๔)

(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อน

รำคาญ

กรณีฟ้องว่า นายกเทศมนตรีตำบลก้งแอนมีคำสั่งโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายไม่ต่อใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการในที่หรือทางสาธารณะ ขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบลก้งแอนต่อใบอนุญาตประกอบกิจการ ให้ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไป และหากไม่สามารถดำเนินการ ตามคำขอดังกล่าวได้ให้นายกเทศมนตรีตำบลก้งแอนจ่ายค่าชดเชยค่าวัสดุอุปกรณ์สิ่งปลูกสร้าง และค่าอุปกรณ์ในการติดตั้งระบบไฟฟ้าและระบบประปาให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๗/๒๕๕๔)

(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า คำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา สาขาชุมพวง ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถ ออกโฉนดที่ดินได้ตามแนวเขตที่ผู้ฟ้องคดีนำทำการรังวัด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ เพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่ให้ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีในเนื้อที่บางส่วน และให้ออกโฉนดที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีนำชี้ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองและการกระทำละเมิด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่ผู้ฟ้องคดีซื้อมาจากบุคคลอื่น โดยอ้างว่าเป็นเอกสารหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ออกทับที่ดินของบุคคลอื่น เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการเสียโอกาสใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาท นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๒/๒๕๕๔)**

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่กรมที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ให้แก่ราษฎรทับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากได้ซื้อที่ดินจากผู้มีชื่อใน น.ส.๓ ก. ดังกล่าวโดยเชื่อด้วยความสุจริตว่าเป็น น.ส.๓ ก. ที่ออกโดยถูกต้องตามกฎหมาย และผู้ฟ้องคดีได้โอนขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่นไปแล้ว ต่อมา เมื่ออธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส.๓ ก. ฉบับพิพาท เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องชำระเงินค่าที่ดินคืนให้แก่ผู้ซื้อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๒/๒๕๕๔)**

(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองจำหน่ายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนบ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิในการรักษาพยาบาลตามโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค และต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ให้กรมการปกครองชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๒/๒๕๕๔)**

(๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่า ประกาศของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชและเรือนจำกลางเขาบินตามมติคณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ตัดสิทธิการรับพระราชทานอภัยโทษของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เรือนจำกลางนครศรีธรรมราชปรับบทลงโทษให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิที่ควรได้ตามกฎหมายดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจจากกฎ คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๔/๒๕๕๔)

(๗) กรณีพิพาทอื่นๆ

กรณีฟ้องว่า คำสั่งของผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครสวรรค์ที่สั่งให้ตัดชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ออกจากโครงการฝึกอบรม เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่งผู้ฟ้องคดีไปเข้ารับการฝึกอบรมต่อให้ครบโครงการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดเกษตรธรรมชาติ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยา จัดการฝึกอบรมเกษตรกรแทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบางส่วนได้ และให้ออกวุฒิบัตรให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้จ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถปฏิบัติตามคำขอดังกล่าวได้ให้ชำระค่าที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๕๔)

๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ตัวอย่างคดีต่อไปนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีฟ้องว่า การประปาส่วนภูมิภาคซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการให้บริการเกี่ยวกับการจำหน่ายน้ำประปาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การสาธารณสุขโรค ได้ระงับการจ่ายน้ำประปาตามคำขอของผู้ขอใช้น้ำเดิมพร้อมทั้งถอดมาตรวัดน้ำออกไปและไม่ดำเนินการติดตั้งมาตรวัดน้ำให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ไต่ยื่นคำร้องขอ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การประปาส่วนภูมิภาคติดตั้งมาตรวัดน้ำดังกล่าวให้แก่บ้านของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๑/๒๕๕๔)

(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกระทำละเมิด

กรณีที่กรมศุลกากร (ผู้ฟ้องคดี) พ้องทนายของ นาย ส. อดีตเจ้าหน้าที่ศุลกากรผู้ถึงแก่ความตายให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากขณะที่นาย ส. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ศุลกากรและมีหน้าที่ประทับตรา กศก. หรือแถบเหล็ก RTC หลังจากที่นายตรวจศุลกากรได้ทำการตรวจปล่อยและควบคุมการบรรจุสินค้าเข้าสู่คอนเทนเนอร์ และทำหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยผู้ควบคุมการบรรจุสินค้าตามคำสั่งกองตรวจสินค้าขาออก ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยลงลายมือชื่อในใบกำกับคอนเทนเนอร์ว่ามีสินค้าส่งออกจริงทั้งที่ไม่มีสินค้าของบริษัทเอกชน บรรจุอยู่ในตู้คอนเทนเนอร์ที่ส่งออก อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบคำสั่งของทางราชการ เป็นเหตุให้บริษัทเอกชนกระทำการทุจริตในการขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรจากผู้ฟ้องคดี นั้น พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๘/๒๕๕๔)^{๑๔}

^{๑๔} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓/๒๕๕๔ ที่ ๑๐๑/๒๕๕๔ ที่ ๑๐๒/๒๕๕๔ ที่ ๑๒๗/๒๕๕๔ และที่ ๑๒๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเพื่อขออนุมัติให้จบการศึกษาระดับปริญญาโท แต่มหาวิทยาลัยฯ ไม่ได้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องทั่วไปต่ออธิการบดีอีกครั้งเพื่อขออนุมัติหนังสือรับรองการศึกษา (Transcript) ที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว แต่ฝ่ายทะเบียนแจ้งว่าสภามหาวิทยาลัยยังไม่ได้อนุมัติหนังสือรับรองการศึกษา ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ออกใบรายงานผลการศึกษา ใบรับรองคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว พร้อมชดเชยค่าเสียหายที่เป็นค่าเสียโอกาสในหลายกรณีให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗/๒๕๕๔)

หมายเหตุ คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยไว้ด้วยว่า มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เฉพาะในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองตามกฎหมาย

(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบแข่งขันได้ในกลุ่มสายงานป้องกันและปราบปราม (ปป. ๑) ตามบัญชีแนบท้ายประกาศกองบัญชาการการศึกษา เรื่องประกาศรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้และสำรองในการรับสมัครและสอบแข่งขันบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาตรี เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกลับไม่มีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนแจกเช่นผู้สอบได้รายอื่นๆ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชดเชยค่าเสียหาย พร้อมทั้งดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ดำเนินการจ่ายเงินเดือนที่ค้างชำระและเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สถาบันพระปกเกล้ามีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีกลับเข้าเป็นพนักงานแต่ไม่ได้คืนเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออกจากการเป็นพนักงานของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้สถาบันพระปกเกล้าชดใช้คืนเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ฟ้องคดีพึงมีพึงได้ตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นพนักงานของสถาบันพระปกเกล้าจนถึงวันที่กลับเข้าเป็นพนักงานแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังมีได้ชดใช้เงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สถาบันพระปกเกล้าและเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๗/๒๕๕๔)

(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า การที่นายกเทศมนตรีตำบลถนนใหญ่ไม่พิจารณาจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดียื่นแบบคำขอรับเงินบำเหน็จลูกจ้างประจำ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับบำเหน็จลูกจ้างประจำตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการดำเนินการจ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้างประจำให้ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๗/๒๕๕๔)

(๖) กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมโดยได้นำที่ดินมาจำนองประกันหนี้เงินกู้ แต่เนื่องจากประสบปัญหาขาดทุนจึงไม่มีเงินที่จะนำไปชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรี และศาลได้มีคำพิพากษาตามยอม แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงดำเนินการบังคับคดีโดยขายทอดตลาดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร โดยให้จำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญให้แก่ลูกหนี้ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีควรที่จะได้รับที่ดินคืน และผู้ฟ้องคดียังได้รับทราบจากพนักงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรว่ามีการเสนอรายชื่อของผู้ฟ้องคดีต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อได้รับการยกเลิกหนี้ตามโครงการนี้ด้วย ซึ่งตามปกติหากสมาชิกของโครงการคนใดที่มีมติความกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เมื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยื่นเรื่องในการยกเลิกหนี้เกษตรกรต่อคณะรัฐมนตรีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะต้องระงับเรื่องคดีความไว้ก่อน แต่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรกลับไม่ระงับการขายทอดตลาดที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งใช้ค้ำประกันหนี้เงินกู้กับโครงการดังกล่าว เป็นเหตุให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกขายทอดตลาดในราคาต่ำมาก ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการคืนที่ดินดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีและให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรชดเชยค่าเสียหาย นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๒/๒๕๕๔)

๔) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมีได้จำแนกว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด

มีคดีที่ศาลวินิจฉัยในภาพรวมว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลย

ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมีได้จำแนกกรณี ซึ่งมีคดีที่น่าสนใจ ดังนี้

(๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำบุตรชายไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาล ข. ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่บุตรชายของผู้ฟ้องคดีมีสิทธิตามบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่ปรากฏว่าบุตรชายของผู้ฟ้องคดีล้มตายเป็นเหตุ ผู้ฟ้องคดีจึงนำตัวไปรักษาที่โรงพยาบาล ศ. และแพทย์ได้ตรวจพบต่อกระจกในตา ซึ่งต้องรักษาโดยการผ่าตัดและแพทย์ของโรงพยาบาล ศ. ได้มีบันทึกข้อความให้โรงพยาบาล ข. มีหนังสือส่งตัวบุตรชายของผู้ฟ้องคดีไปรักษาต่อที่โรงพยาบาล ศ. แต่แพทย์ของโรงพยาบาล ข. กลับใช้ดุลพินิจให้ส่งตัวไปรักษาต่อที่สถาบันเด็กแห่งชาติมหาราชินีแทน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของโรงพยาบาล ข. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โรงพยาบาล ข. มีหนังสือส่งตัวบุตรชายของผู้ฟ้องคดีไปรักษาที่โรงพยาบาล ศ. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๑/๒๕๕๔)

(๒) กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยภูมิซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดของกรมที่ดิน จดทะเบียนซื้อขายที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจและตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินให้ละเอียดรอบคอบก่อนจดทะเบียน เนื่องจากหนังสือมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีเป็นเอกสารปลอม เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินไปเนื่องจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมที่ดินเพิกถอนแก้ไขการจดทะเบียนขายที่ดินดังกล่าว หรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองและการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า

เกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย ยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยให้เหตุผลว่าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินตามกฎหมายกระทรวง เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย และให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๘/๒๕๕๔)

(๓) กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า การที่นายทะเบียนพาณิชย์จังหวัดปทุมธานีจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัด จ. ทั้งที่ทราบว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าวมีหนี้ตามคำพิพากษาที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายทะเบียนฯ ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการอนุญาตให้จดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๔/๒๕๕๔)

(๔) กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า การที่นาย ฐ. รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานกฎหมายและคดี ได้มีหนังสือเสนอความเห็นให้ปลัดกรุงเทพมหานครสั่งการให้สำนักงานเขตพญาไทแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดผู้ฟ้องคดี กรณีผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินบริษัทเอกชน ทั้งที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและสำนักงานเขตพญาไทได้มีความเห็นว่าให้ยุติเรื่องแล้ว ซึ่งการดำเนินการของนาย ฐ. เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย เป็นการกระทำที่มีลักษณะ

เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อีกทั้ง ยังเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๑๒๐๖/๑๗๐๘๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรุงเทพมหานครในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองที่ ๕๖๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้อำนวยการสำนักการคลังได้มีหนังสือเห็นชอบตามความเห็นของนาง จ. ผู้อำนวยการกองรายได้ สำนักการคลัง ที่เสนอปลัดกรุงเทพมหานคร ให้แต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกสอบสวนข้อเท็จจริงและถูกสอบสวนทางวินัย ซึ่งปัจจุบันการสอบสวนทางวินัยยังไม่แล้วเสร็จ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงต่อผู้อำนวยการเขตพญาไทว่าได้มีการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินถูกต้องแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของนาง จ. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อีกทั้ง ยังเป็นการกระทำการฝ่าฝืนต่อหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๑๒๐๖/๑๗๐๘๕ และกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรุงเทพมหานครชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๑/๒๕๕๔)^{๑๕}

^{๑๕} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๒/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

(๕) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการเสียงตามสายกระจายข่าว ๑๘ หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลเสียหายทรัพย์สินจำนวน ๘๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคืนเงินดังกล่าวให้แก่ประชาชนในเขตตำบล นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๓/๒๕๕๔)

(๖) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทองไม่พิจารณาคำขอให้พิจารณาใหม่และคำขอกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดขอให้กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทองหรือกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของปลัดกระทรวงสาธารณสุขและผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ มีคำสั่งที่ ๕๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ๖ ว/๗ ว ตำแหน่งเลขที่ อ ๕๗ มาลงในตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ๘ ตำแหน่งเลขที่ อ ๖๕ กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน และในวันเดียวกันได้มีคำสั่งที่ ๕๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ย้ายและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี จากตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ๗ ว กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ตำแหน่งเลขที่ อ ๖๕ ไปดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ๗ ว ตำแหน่งเลขที่ อ ๖๖ สังกัดกลุ่มเดียวกัน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิและโอกาสในการเจริญก้าวหน้าในอาชีพราชการ

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๙/๒๕๕๔)

(๗) กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า ในระหว่างเวลาที่ผู้ฟ้องคดีถูกสั่งให้พักราชการเพื่อรอผลการสอบสวนกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และระหว่างเวลาที่รอฟังผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งวินัยที่สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ สถานีตำรวจภูธรเวียงแก่นไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินอื่นในลักษณะเดียวกันให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สถานีตำรวจภูธรเวียงแก่นดำเนินการเบิกจ่ายเงินเดือนที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับในระหว่างเวลาดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๔/๒๕๕๔)

๕) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีฟ้องว่า ผู้ใหญ่บ้านพุดจาเขาะเย้ย ถากถาง ผู้ฟ้องคดีในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน และข่มขู่ให้ผู้ฟ้องคดีเกิดความกลัว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่การที่ผู้ใหญ่บ้านพุดจาเขาะเย้ย ถากถางผู้ฟ้องคดีในการประชุมประชาคมหมู่บ้านและกระทำการข่มขู่ผู้ฟ้องคดี มิใช่การกระทำอันเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ จึงมิใช่เป็นการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่กระทรวงยุติธรรมโดยหัวหน้างานกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม บังคับให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากงาน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าเสียหายจากกรณีดังกล่าว นั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าการที่หัวหน้างานกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้บังคับให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากงาน เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่นอย่างไร กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานเขตจอมทอง โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตจอมทองได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยการเพิกเฉยไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีที่ได้ไปยื่นลงทะเบียนเป็นผู้ว่างงานตามนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานเขตจอมทองชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าภาระหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่างงานเป็นหน้าที่เสริมไม่ใช่หน้าที่หลักของสำนักงานเขตจอมทอง และสำนักงานเขตจอมทองเป็นเพียงหน่วยงานที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดฝากให้ช่วยสนับสนุนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น ฉะนั้นกรณีเกี่ยวเนื่องกับการช่วยเหลือผู้ว่างงาน สำนักงานเขตจอมทองจึงมิใช่หน่วยงานทางปกครองที่อาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ และมาตรการที่ให้ผู้ว่างงานไปลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือก็เป็นเพียงการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล มิได้เป็นหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้สำนักงานเขตจอมทองต้องปฏิบัติ กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๔)

กรณีที่ฟ้องว่า นายแพทย์ประจำโรงพยาบาลทำการตรวจรักษาโรคและจ่ายยาให้กับผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายแพทย์คนดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการตรวจรักษาและการจ่ายยาของแพทย์เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ปกติทั่วไปในการให้บริการสาธารณะเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วย มิใช่เป็นการกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการรักษาอาการเจ็บป่วยที่ผิดพลาดของแพทย์ประจำสถานื่อนามัย และไม่ยอมส่งตัวผู้ฟ้องคดีไปรักษาที่โรงพยาบาลมหाराชนครราชสีมาตามคำขอของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเข้ารับรักษาที่โรงพยาบาลมหाराชนครราชสีมาด้วยตนเอง และถูกส่งตัวมารักษาที่โรงพยาบาลรามาริบัติโดยเสียค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร และค่าเดินทาง และผู้ฟ้องคดีร้องเรียนการกระทำของแพทย์ประจำสถานื่อนามัยต่อแพทยสภาแล้ว แต่ได้รับแจ้งว่าคดีไม่มีมูล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แพทย์ประจำสถานื่อนามัย เทศบาลนครราชสีมาและแพทยสภาร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การกระทำของผู้แพทย์ประจำสถานื่อนามัยเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติทั่วไปของแพทย์ในการตรวจรักษาพยาบาลผู้ป่วย มิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือการใช้อำนาจทางปกครอง จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เทศบาลตำบลปากนครถมดินเพื่อใช้ในการก่อสร้างสถานที่ทำการของเทศบาลรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลตำบลปากนครหยุดการรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี และให้นำดินที่ถมรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ออกไป พร้อมทั้งดำเนินการให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม นั้น เมื่อการอนุมัติงบประมาณการก่อสร้างและการก่อสร้างสถานที่ทำการของเทศบาลตำบลปากนครรวมถึงการถมดินเพื่อการ เป็นการใช้ที่ดินในการบริหารจัดการทั่วไปในการบริหารราชการภายในของหน่วยงานทางปกครอง ไม่ได้ใช้อำนาจตามกฎหมาย ดำเนินการหรือออกคำสั่งต่อบุคคลอื่น หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ดังนั้น การที่เทศบาลตำบลปากนครถมดินเพื่อใช้ในการก่อสร้างสถานที่ทำการเทศบาลรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๕๖/๒๕๕๔)

๒.๓.๒ คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรณีฟ้องว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนได้วินิจฉัยอุทธรณ์หลังจากพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีดังกล่าว แม้จะเป็นการวินิจฉัยหลังจากพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ตามที่มาตรา ๒๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนด ก็ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อคำสั่งทางปกครองดังกล่าว มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี และได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น จึงถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๐/๒๕๕๔)^{๑๖}

กรณีฟ้องว่า กรมชลประทานมีโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่พริก (ผาวิ่งชู) ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าอนุรักษ์แม่พริก” ซึ่งพื้นที่ก่อสร้างดังกล่าวผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ แต่ไม่มีการจ่ายเงินค่าชดเชยค่าที่ดิน (ค่าขนย้าย) จากการดำเนินโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่พริก (ผาวิ่งชู) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมชลประทาน อธิบดีกรมชลประทาน และผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ชำระเงินค่าชดเชยค่าที่ดิน (ค่าขนย้าย) จากการดำเนินโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่พริก (ผาวิ่งชู) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙/๒๕๕๔)^{๑๗}

^{๑๖} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๔/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

^{๑๗} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๖/๒๕๕๔ ที่ ๒๖๓/๒๕๕๔ และที่ ๒๖๔-๓๓๔/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการฝ่ายราษฎร แต่ได้รับการจ่ายเงินค่าชดเชยไม่ตรงตามจำนวนเนื้อที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คำสั่งให้กรมชลประทานจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดินส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๖/๒๕๕๔)

๒) กรณีหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้ข้าราชการคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ

กรณีกรมทางหลวงฟ้องเรียกเงินบำนาญ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ตามประกาศกรมทางหลวง เรื่อง ข้าราชการพลเรือนพ้นจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ คินแก่ทางราชการ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีถูกกลโฆไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะพ้นจากราชการดังกล่าว จึงมีผลให้เงินบำนาญ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไปในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น เมื่อนิติสัมพันธ์ระหว่างกรมทางหลวงกับผู้ถูกฟ้องคดีเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจตามกฎหมายในการอนุมัติเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้นจึงก่อให้เกิดความรับผิดแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องคืนเงินบำนาญ เงินประเดิมเงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวที่ได้รับไปในระหว่างนั้น กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖/๒๕๕๔)

๒.๔ คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ให้คำนิยามของสัญญาทางปกครองว่า หมายควมรวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็น

สัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือ แสงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้กำหนดกรอบอันเป็นแนวทางในการพิจารณา ลักษณะของสัญญาทางปกครองไว้ ปรากฏตามมติของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง สูงสุดครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยกำหนดว่า สัญญาใดจะเป็น สัญญาทางปกครองตามที่บัญญัติไว้มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้นั้น ประการแรก คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องเป็นหน่วยงานทางปกครอง หรือเป็นบุคคล ซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนรัฐ ประการที่สอง สัญญานั้นมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสงประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการ แทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะ โดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองซึ่งก็คือ การบริการสาธารณะบรรลุผล ดังนั้น หากสัญญาใดเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครอง หรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐมุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐาน แห่งความเสมอภาคและมีได้มีลักษณะเช่นที่กล่าวมาข้างต้น สัญญานั้นย่อมเป็นสัญญาทางแพ่ง โดยศาลปกครองมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่น่าสนใจ ดังนี้

๒.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง

๑) สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ

(๑) สัญญาว่าจ้างให้ดำเนินการจัดทำบัตรอนุญาตทำงาน แร่งงานต่างด้าว

สัญญาที่กรมการจัดหางานตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ดำเนินการ จัดทำบัตรอนุญาตทำงาน แร่งงานต่างด้าว เป็นสัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงาน ทางปกครองได้ตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดีจัดทำบัตรอนุญาตทำงาน แร่งงานต่างด้าว อันเป็นสัญญา ที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๗๖/๒๕๕๔)

**(๒) บันทึกข้อตกลงให้ดำเนินโครงการตามแผนงานการแก้ไข
ปัญหามลภาวะอันเกิดจากการเลี้ยงสัตว์**

บันทึกข้อตกลงระหว่างเทศบาลตำบลเขาเจ็ยก (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ยก ในขณะนั้น) กับกลุ่มแก้ไขปัญหาการเลี้ยงสัตว์ตำบลเขาเจ็ยก ที่ตกลงให้กลุ่มแก้ไขปัญหาการเลี้ยงสัตว์ฯ ดำเนินโครงการตามแผนงานการแก้ไขปัญหามลภาวะอันเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเขาเจ็ยก ในส่วนของการก่อสร้างปอผลิตก๊าซชีวภาพโดยเทศบาลตำบลเขาเจ็ยกให้เงินสนับสนุนบางส่วน มีลักษณะเป็นสัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตกลงให้กลุ่มแก้ไขปัญหาการเลี้ยงสัตว์ฯ จัดทำบริการสาธารณะแทนตน บันทึกข้อตกลงดังกล่าว จึงเป็นสัญญาทางปกครองประเภทสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๒/๒๕๕๔)

๒) สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

(๑) สัญญาซื้อขายที่ดิน

สัญญาซื้อขายที่ดินระหว่างกรมการทางพิเศษแห่งประเทศไทย กับผู้ผูกฟองคตีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนมีวัตถุประสงค์ให้รัฐได้ที่ดินมาเพื่อสร้างทางพิเศษสายรามอินทรา-อโศกนครฯ ซึ่งเป็นบริการสาธารณะด้านการจราจรและขนส่ง อันเป็นกิจการสาธารณูปโภค สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘/๒๕๕๔)^{๑๘}

(๒) สัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน

สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินระหว่างกรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองกับผู้ผูกฟองคตีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนเพื่อนำที่ดินดังกล่าวมาจัดทำระบบส่งน้ำและระบายน้ำตามโครงการฝายท่าหน เป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค อันเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๙/๒๕๕๔)

^{๑๘} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๔ และที่ อ.๒๓๐/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

(๓) สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารเรียน

สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารเรียนช่างอุตสาหกรรม พร้อมครุภัณฑ์ จำนวน ๑ หลัง ระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีกับเอกชน ผู้รับจ้าง เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และอาคารเรียนช่างอุตสาหกรรมดังกล่าว เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการดำเนินกิจการทางปกครองหรือจัดทำบริการสาธารณะจึงมีลักษณะเป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๑/๒๕๕๔)

๓) สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง

(๑) สัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

สัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีเป็นพนักงานสังกัดสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญประจำกองบรรณาธิการวารสารวิชาการและประจำสำนักพิมพ์ รวมทั้งเป็นกรรมการทางวิชาการประจำสำนักพิมพ์ สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ เป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๓/๒๕๕๔)

(๒) สัญญาให้บริหารจัดการตลาด

สัญญาที่กรุงเทพมหานครทำกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเอกชน ให้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเพื่อทำเป็นตลาด ที่จอดรถ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บริหารตลาด และจัดหาผู้ที่จะประกอบการค้าในตลาด เป็นสัญญาที่ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะและจัดให้มีสาธารณูปโภค อันมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๕๔)

๔) สัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ

- สัญญาจ้างก่อสร้างชุมชนประตุมือง

เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทำสัญญาจ้างเอกชนก่อสร้างชุมชนประตุมืองในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตกแต่งชุมชนประตุมืองและใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีรูปแบบการตกแต่งที่เน้นสถาปัตยกรรม จารีตประเพณีและการแสดงออกถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ สืบสานพุทธประวัติ และให้ประชาชนโดยทั่วไปที่สัญจรผ่านไปมาได้เคารพสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประดิษฐานอยู่บนชุมชนประตุมืองให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ ประกอบกับสัญญาดังกล่าวมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองซึ่งมีเอกสิทธิ์ในการเลือกคู่สัญญาควบคุมการปฏิบัติตามสัญญาและเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอำนาจของคู่สัญญาฝ่ายรัฐที่มีอยู่เหนือคู่สัญญาฝ่ายเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งคู่สัญญาที่จะเข้าร่วมดำเนินการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค อันเป็นความมุ่งหมายให้การดำเนินการทางปกครองหรือการบริการสาธารณะบรรลุผล สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๗/๒๕๕๔)

๕) สัญญาที่มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเกี่ยวกับการจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็นต่อการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล

- สัญญาซื้อเครื่องพ่นสารเคมีเพื่อควบคุมและป้องกันโรคต่าง ๆ

สัญญาซื้อเครื่องพ่นเคมีระบบฝอยละอองละเอียด ยูแอลวี เป็นการจัดซื้อเครื่องมือสำหรับพ่นสารเคมีเพื่อควบคุมและป้องกันโรคต่าง ๆ โดยการกำจัดแมลง สัตว์นำโรคและเชื้อโรคในมนุษย์ พืช สัตว์ และ ฆ่าเชื้อโรคในโรงพยาบาล อาคาร บ้านเรือน และที่พักออาศัยอันเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็นเพื่อใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขของโรงพยาบาลบางแพให้บรรลุผล สัญญาซื้อขายเครื่องพ่นเคมีระบบฝอยละอองละเอียด ยูแอลวี จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑/๒๕๕๔)

๖) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ

- สัญญาหลักประกันของกรณีประกวดราคาซื้อดินลูกรัง ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องจากกรมชลประทานได้มีประกาศประกวดราคาซื้อดินลูกรัง วัสดุคัดเลือก “ก” และวัสดุคัดเลือก “ข” ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เลขที่ E.ช.๐๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ ของงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลแก่งดินสอ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งตามเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีข้อแนะนำและข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เสนอราคา หลักฐานการยื่นข้อเสนอ การเสนอราคา หลักประกันของ การทำสัญญาซื้อขาย อัตราค่าปรับ การรับประกันความชำรุดบกพร่อง ข้อสงวนสิทธิในการเสนอราคาและอื่น ๆ โดยการเสนอราคาผู้เสนอราคาจะต้องยื่นซองเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และหลักประกันของเป็นจำนวนเงิน ๔๑๑,๙๑๕ บาท หากผู้มีสิทธิเสนอราคาไม่ส่งผู้แทนมาลงทะเบียนเพื่อเข้าสู่กระบวนการเสนอราคาตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด กรมชลประทานจะยึดหลักประกันของทันที เห็นว่า ประกาศดังกล่าวนอกจากจะมีสถานะทางกฎหมายเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไปแล้วยังมีลักษณะเป็นคำเชิญเชิญให้ผู้มีอาชีพขายพัสดุที่ประกวดราคาซื้อทำคำเสนอขอเข้าทำสัญญาซื้อขายตามแบบสัญญาที่กำหนด อีกทั้งยังมีลักษณะเป็นคำเสนอให้ผู้ที่จะเข้าเสนอราคาปฏิบัติตามเงื่อนไขของการเสนอราคาซึ่งกรมชลประทานกำหนดอีกด้วย เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นซองเอกสารประกวดราคาโดยจัดทำหนังสือแสดงเงื่อนไขการซื้อและการจ้างโดยการประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และวางหลักประกันของต่ออธิบดีกรมชลประทานแล้ว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้แสดงเจตนาสนองรับคำเสนอของกรมชลประทาน และก่อให้เกิดสัญญาขึ้นตามนัยมาตรา ๓๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นสัญญาประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นก่อนสัญญาซื้อขายดินลูกรัง วัสดุคัดเลือก “ก” และวัสดุคัดเลือก “ข” เพื่อนำไปใช้สำหรับงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ผู้ฟ้องคดีกับอธิบดีกรมชลประทานและประธานคณะกรรมการประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เลขที่ E.ช.๐๔/๒๕๕๓ มุ่งจะกระทำขึ้นในภายหลัง สัญญาที่เกิดขึ้นก่อนนี้มีลักษณะเป็นสัญญาเบื้องต้นที่เรียกว่า สัญญาหลักประกันของ โดยสัญญาดังกล่าวมีกรมชลประทานเป็นคู่สัญญาที่เป็นหน่วยงานทางปกครอง และมีลักษณะเป็นสัญญาที่อธิบดีกรมชลประทานใช้เอกสิทธิ์ของรัฐในการกำหนดข้อตกลงของสัญญาตามประกาศประกวดราคาประกอบกับเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แต่เพียง

ฝ่ายเดียว โดยการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ที่เป็นข้อตกลงของสัญญา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มสัญญา วิธีการเลือกกลุ่มสัญญา การมีคำสั่งรับคำเสนอราคาของกลุ่มสัญญา การควบคุมการปฏิบัติตามสัญญา และการแก้ไขสัญญาได้แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกลุ่มสัญญาฝ่ายเอกชนไม่อาจกำหนด เปลี่ยนแปลง หรือปฏิเสธ ไม่ยอมรับข้อตกลงในสัญญาดังกล่าวได้เลย อันแสดงให้เห็นถึงข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นกลุ่มสัญญาฝ่ายหน่วยงานทางปกครองที่มีเหนือผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นกลุ่มสัญญาฝ่ายเอกชน อันเป็นลักษณะพิเศษของสัญญาทางปกครองที่ไม่อาจพบได้ในสัญญาทางแพ่งที่เป็นไปตามหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาของกลุ่มสัญญาในการกำหนดข้อตกลงของสัญญาเป็นสำคัญ นอกจากนี้ สัญญาดังกล่าวยังมีวัตถุประสงค์จัดหาหรือจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็นเพื่อใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผลด้วย กล่าวคือ หากไม่มีดินลูกรัง วัสดุคัดเลือก “ก” และวัสดุคัดเลือก “ข” ย่อมไม่อาจก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะของกรมชลประทานให้บรรลุผลได้ ดังนั้น สัญญาหลักประกันของดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๑/๒๕๕๔)

๒.๔.๒. กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางแพ่ง

การที่การประปาส่วนภูมิภาคเรียกเก็บค่าน้ำประปา ค่าบริการ และกำหนดขั้นตอนการชำระหนี้ค่าน้ำประปา เป็นเรื่องข้อตกลงในการชำระหนี้ค่าน้ำประปา ตามสัญญาการใช้น้ำ อันเป็นนิติสัมพันธ์ทางแพ่งระหว่างการประปาส่วนภูมิภาคกับเอกชนผู้ใช้น้ำ ข้อตกลงดังกล่าวจึงไม่ใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๕/๒๕๕๔)

๓. คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองมีอยู่ด้วยกัน ๓ ประเภท คือ คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คดีพิพาทที่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และคดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑ คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

มาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอื่น

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ดังนี้

๓.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยเป็นข้าราชการทหารตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ฟ้องว่า ปลัดกระทรวงกลาโหม ทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีคำสั่งกระทรวงกลาโหมให้ผู้ฟ้องคดีเป็นนายทหารกองหนุนไม่มีเบี้ยหวัดสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และย้ายประเภทเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อกรณีของเรื่องนี้ เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องหาในคดีอาญาแล้วหลบหนีไปจนถูกศาลออกหมายจับ และปลัดกระทรวงกลาโหมซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้ทำการแทน ได้มีคำสั่งพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและถอดยศทหารเป็นนายทหารกองหนุนไม่มีเบี้ยหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และย้ายประเภทเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ. ๒๕๕๕ หมวด ๒ ข้อ ๕ (๓) และข้อบังคับทหารว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหาร

สัญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๘๒ จึงเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหารตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๕๗๖ ซึ่งเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔/๒๕๕๔)

๓.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา โดยประกาศดังกล่าวไม่ปรากฏรายชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกในตำแหน่งดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนสิทธิการสอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยยกเลิกประกาศดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการสอบเฉพาะแก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย นั้น ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ตัดสิทธิการเป็นผู้มีสิทธิสอบคัดเลือกในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาประจำปีของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดจากการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ประธานศาลฎีกาและเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกั้นกัณฑ์แก่กลางเจตนาไม่ให้สอบผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อขอความยุติธรรม และได้มีหนังสือติดตามการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนในกรณีดังกล่าว แต่ก็ไม่ปรากฏความคืบหน้าแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ประธานศาลฎีกาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้พิพากษา

ตามหนังสือร้องเรียนดังกล่าว นั้น กรณีเป็นการฟ้องขอให้มีการดำเนินการสอบสวนการกระทำของผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนเพื่อเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม อันถือเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่คณะกรรมการศาลยุติธรรม (ที่ถูกคือคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือก เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีอายุเกินหกสิบปี การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ อันมีลักษณะเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและใช้ดุลพินิจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสิทธิมิให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ อย่างไรก็ตาม คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีถือได้ว่าเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการอันไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๓/๒๕๕๔)

๓.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ

๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าการไฟฟ้านครหลวงมีประกาศการไฟฟ้านครหลวง ที่ ๒๗/๒๕๕๓ เรื่อง ปิดที่ทำการการไฟฟ้านครหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ยกเว้นการไฟฟ้านครหลวงเขตทุกเขตให้เปิดทำการตามปกติ และประกาศการไฟฟ้านครหลวง ที่ ๒๘/๒๕๕๓ เรื่อง ปิดที่ทำการการไฟฟ้านครหลวงเขตทุกเขต ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่ไม่ประกาศให้วันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นวันหยุดราชการตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการไฟฟ้านครหลวงได้อาศัยอำนาจของประกาศดังกล่าวปฏิเสธการจ่ายเงินค่าล่วงเวลาให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้มาปฏิบัติงานในช่วงเวลานั้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศที่สั่งปิดที่ทำการการไฟฟ้านครหลวง และให้จ่ายเงินค่าล่วงเวลาในวันหยุดราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ตามมติคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ภายใต้ข้อบังคับและระเบียบที่กำหนดความสัมพันธ์หรือสภาพการจ้างระหว่างกัน กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานขององค์การเภสัชกรรมฟ้องว่า คำสั่งของผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรมที่กำหนดความผิดและลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากงาน และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของประธานกรรมการองค์การเภสัชกรรมที่วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น ถือได้ว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

แต่เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์การเภสัชกรรมกับพนักงาน เป็นความสัมพันธ์ในฐานะเป็นนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญาจ้างและข้อบังคับองค์การเภสัชกรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้าง อันเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผู้ฟ้องคดีอนุมัติสินเชื่อและเบิกเงินกู้โดยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ คำสั่งของประกาศธนาคารในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อและการขอเบิกเงินให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการสินเชื่อครั้งที่ ๔๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยตั้งแต่กระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงจนกระทั่งมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น แม้กรณีจะมีลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยแล้ว กรณีดังกล่าวเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกันตนตามสิทธิประกันสังคมได้ยื่นคำร้องขอเปลี่ยนสถานพยาบาลจากโรงพยาบาลเพชรรัตน์เป็นโรงพยาบาลมหาชัย เพื่อเป็นสถานพยาบาลในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ตามบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานประกันสังคมมีคำสั่งปฏิเสธ และต่อมาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดเพชรบุรีดำเนินการออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยกำหนดให้โรงพยาบาลพระจอมเกล้าเป็น

สถานพยาบาลในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ตามบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและให้สำนักงานประกันสังคมออกบัตรรับรองสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีใหม่ นั้น โดยที่มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ บัญญัติให้นายจ้าง ผู้ประกันตน หรือบุคคลอื่นใด ซึ่งไม่พอใจในคำสั่งของเลขาธิการหรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เป็นคำสั่งตามมาตรา ๕๐ ให้มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว และมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้คณะกรรมการอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ยื่นตามมาตรา ๘๕ แล้วให้แจ้งคำวินิจฉัยนั้นเป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่พอใจให้มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลแรงงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย แต่ถ้าไม่นำคดีไปสู่ศาลแรงงานภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ เป็นที่สุด เมื่อการดำเนินการออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีที่สำนักงานประกันสังคมอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักงานประกันสังคม ว่าด้วยการออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงเป็นการดำเนินการหรือสั่งการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ดังนั้น กรณีพิพาทนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๔/๒๕๕๔)

๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากร

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ๒๔ ขอคืนเงินภาษีอากรประเภทเงินได้นิติบุคคล แต่จนกระทั่งปัจจุบัน ยังไม่ได้รับการพิจารณาคืนเงินภาษีอากรดังกล่าวแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือมีคำสั่งให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๔ ดำเนินการคืนเงินภาษีอากร พร้อมดอกเบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีโดยเร็ว และให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเรียกเอกสาร บุคคลเพื่อมาให้ ถ้อยคำ ตรวจสอบสถานที่ ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีการออกหมายแจ้งคำสั่ง หรือหมายค้นให้ถูกต้องตามระเบียบขั้นตอนของกฎหมาย นั้น การขอให้คืนเงินภาษีอากร ประเภทเงินได้นิติบุคคลและดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืน ภาษีอากร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ คดีนี้จึงไม่อยู่

ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบเสียภาษีโดยให้หักค่าลดหย่อนคนพิการของบุตรซึ่งมีความพิการไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรแจ้งว่าไม่สามารถหักลดหย่อนคนพิการได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้มีชื่อเป็นผู้ดูแลคนพิการในบัตรประจำตัวคนพิการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ไปยังเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากสรรพากรพื้นที่นครศรีธรรมราชว่า ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้สิทธิลดหย่อนคนพิการในการยื่นแบบแสดงภาษีได้ เนื่องจากตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๑๘๒) กำหนดให้ผู้ใช้สิทธิลดหย่อนคนพิการต้องเป็นผู้มีชื่อเป็นผู้ดูแลในบัตรประจำตัวคนพิการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกรณีดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมสรรพากรคืนเงินหักค่าลดหย่อนคนพิการให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด นั้น กรณีมีลักษณะเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและการขอคืนค่าภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๕/๒๕๕๔)

๓.๒ คดีพิพาทที่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

- การใช้อำนาจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติยกเว้นเขตอำนาจศาลปกครองไว้ในหลายกรณี ได้แก่

(๑) มาตรา ๒๑๙ วรรคสาม บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว”

(๒) มาตรา ๒๒๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น”

ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีพิพาทที่รัฐธรรมนูญบัญญัติมิให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ที่น่าสนใจ ดังนี้

กรณีฟ้องว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยว โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยว ซึ่งทำหน้าที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยว ได้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยว ในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เกี่ยวกับการลาออกจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยวของนาย ม. ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งระงับการเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยวดังกล่าว นั้น กรณีเป็นการโต้แย้งการใช้อำนาจของผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยวซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ดำเนินการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยว อันเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่อยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๘/๒๕๕๔)**

กรณีฟ้องว่า ผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบางบ่อ มีคำสั่งเพิกถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางบ่อ อันเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางบ่อของผู้ฟ้องคดี คำสั่งดังกล่าวเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำการควบคุมการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และในการควบคุมการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางบ่อ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิก

สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คดีพิพาทนี้จึงเป็นคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นคือศาลอุทธรณ์ ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง และให้มีการจัดการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ใหม่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งไปแล้ว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แม้การกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองหรือไม่ก็ตาม เมื่อเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๘/๒๕๕๔)^{๑๙}

กรณีฟ้องว่า มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๔๘/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านต้า และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุมครั้งที่ ๑๒๐/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ เรื่อง รับรองผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านต้า เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงรายเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นภายในจังหวัดเชียงราย ได้มีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบ้านต้าดำเนินการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านต้า แทนผู้ฟ้องคดีซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามคำสั่งของจังหวัดเชียงราย ที่ ๒๓๗๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ เนื่องจากมีส่วนได้เสียในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญาอันต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม

^{๑๙} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

โดยมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงรายดังกล่าว ได้กำหนดวันที่จะให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ และหลังจากมีการเลือกตั้งในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ แล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงรายก็ได้รายงานผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบเพื่อพิจารณาและประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งการมีมติกำหนดวันรับสมัครและวันเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงราย และการมีมติรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการควบคุมและการดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าวนั้น กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มิใช่เป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่อย่างใด คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้มีการนับคะแนนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลโพนพิสัยใหม่ ซึ่งหากให้มีการนับคะแนนใหม่อาจเกิดผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีจนไม่สามารถเยียวยาได้ เนื่องจากผลคะแนนอาจเปลี่ยนไปส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโพนพิสัย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง นั้น มติของผู้คณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่ ๑๓๖/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ ที่สั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลโพนพิสัยใหม่ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการหรือการจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อสรรหาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อขอให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการดำเนินการหรือจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อสรรหาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ไม่ว่ามติดังกล่าว จะเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองหรือไม่ก็ตาม เมื่อเป็น คดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาและวินิจฉัยตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๔/๒๕๕๔)

๓.๓ คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตาม หลักกฎหมายทั่วไป

ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณา พิพากษาของศาลปกครองตามหลักกฎหมายทั่วไปที่น่าสนใจ ดังนี้

๓.๓.๑ การกระทำที่เป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คดีอาญาเป็นเรื่องของขั้นตอนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษ ผู้กระทำความผิดในคดีอาญา อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้แก่ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ นั้น ขั้นตอนใดเป็นการกระทำที่ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง การกระทำดังกล่าว จะอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม แต่การกระทำใดที่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการกระทำนอกเหนือหรือมิได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา และเป็นการกระทำที่เข้าเกณฑ์เป็นกรณีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การกระทำนั้นจะอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบ ของศาลปกครอง^{๒๐} ทั้งนี้ การกระทำใดจะถือว่าเป็นการกระทำที่อยู่ในอำนาจการตรวจสอบ ของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นคดีๆ ไป ซึ่งมีตัวอย่างคดี ที่น่าสนใจที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยว่าการดำเนินการต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นเรื่องของการ ดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลยุติธรรม ดังนี้

^{๒๐} คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๙/๒๕๕๕

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองแม่ฮ่องสอน กับพวก ได้ตรวจยึดสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้ที่ผู้ฟ้องคดีนำเข้ามาในราชอาณาจักรไว้เพื่อตรวจสอบ เนื่องจากมีเหตุอันควรสงสัยว่าพฤติการณ์การนำเข้าสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้ดังกล่าว น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองแม่ฮ่องสอนและสำนักงานตำรวจแห่งชาติชดใช้ค่าเสียหาย และคืนสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้ ซึ่งได้ตรวจยึดอายัดไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การใช้อำนาจในการตรวจยึดสิ่งของดังกล่าวเป็นการดำเนินการโดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติโทษในทางอาญา และมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการนำตัวผู้กระทำความผิดอาญามาลงโทษไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายในทางปกครอง การฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจกระทำการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ร่วมกันปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแจ้งการครอบครองที่ดินและการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ซึ่งอาศัยแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ที่ออกทับที่ดินที่เป็นมรดกตกทอดมายังผู้ฟ้องคดี และมีการปลอมบันทึกถ้อยคำด้วยการปลอมลายมือชื่อและลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ฟ้องคดีในบันทึกถ้อยคำ โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่จังหวัดสุโขทัย แต่งตั้งขึ้น ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีไม่เคยให้ถ้อยคำและไม่เคยลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือลงในบันทึกถ้อยคำดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสุโขทัยเกี่ยวกับเรื่องการปลอมดังกล่าวกลับถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาแจ้งความเท็จต่อพนักงานสอบสวน การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐข้างต้นทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การกระทำดังกล่าวเป็นเพียงการบันทึกถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้อง การชี้แจงข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนและการแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนให้ผู้ฟ้องคดีทราบในชั้นของการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป ไม่ใช่การกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่

ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และการกระทำดังกล่าวก็ไม่ใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาแจ้งความเท็จต่อพนักงานสอบสวนก็เป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรป่าดงเบขาร์ไม่ดำเนินคดีกับคนร้ายที่ลักทรัพย์ของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจดังกล่าวขอหมายจับผู้ลักทรัพย์ นั้น โดยที่ การใช้อำนาจตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตั้งแต่การจับกุม การแจ้งข้อหา การสอบสวน การให้ประกันตัวและการพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อให้มีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องในคดีอาญาเป็นขั้นตอนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา อันเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การฟ้องคดีพิพาทจึงมิใช่การฟ้องคดีเกี่ยวกับใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๔/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของรถยนต์คันที่ถูกยึดไว้เป็นของกลางในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดได้ยื่นขอให้พนักงานอัยการคืนรถยนต์พิพาท เนื่องจากตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าว แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งแจ้งว่าไม่สามารถส่งคืนรถยนต์คันดังกล่าวได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการเพิกถอนคำสั่งยึดรถยนต์ที่ใช้ในการกระทำความผิดและมีคำสั่งให้คืนรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทอันเกิดจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม มิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๗/๒๕๕๔)

๓.๓.๒ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

กรณีฟ้องว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหาดใหญ่เรียกเก็บเงินค่าปรับ และค่าภาษีจากประชาชนรวมถึงผู้ฟ้องคดีเนื่องจากไม่ชำระค่าไฟฟ้าภายในกำหนดและกำหนดระยะเวลาชำระค่าไฟฟ้าเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ ทำให้ประชาชนรวมทั้งผู้ฟ้องคดีไม่สามารถชำระได้ทัน นั้น การกระทำดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหาดใหญ่ในการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับประชาชน ข้อพิพาทดังกล่าวเป็นคดีพิพาทในทางธุรกิจการพาณิชย์เกี่ยวกับการจำหน่าย การซื้อ และการชำระหนี้ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิใช่คดีพิพาทอันเกิดจากการใช้อำนาจรัฐหรือดำเนินกิจการทางปกครองของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหาดใหญ่ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท จังหวัดสมุทรปราการ รับผิดชอบแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัท โดยมีได้ตรวจสอบและพิจารณาหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจดทะเบียนอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นเหตุให้มีการดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้กรรมการออก ๑ คน และแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัทตามคำขอจดทะเบียนบริษัทจำกัด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทฯ เพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนดังกล่าว นั้น การที่ศาลจะวินิจฉัยข้อพิพาทตามคำฟ้องได้ศาลจำเป็นต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าการประชุมและมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทหรือไม่ อันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน แล้วจึงจะพิจารณาเกี่ยวกับการรับผิดชอบเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทได้ ข้อพิพาทในคดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๔/๒๕๕๔)^{๒๐}

^{๒๐} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน

๓.๓.๓ การพิพากษาคดีและการบังคับคดีตามคำพิพากษา

กรณีฟ้องว่า ศาลจังหวัดชุมพรได้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีและนาย ม. ถอนคำคัดค้านการขอลงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของ นาย ส. และนาง ห. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีและนาย ม. มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีสิทธิดีกว่า นาย ส. และนาง ห. จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลตรวจสอบที่ดินพิพาทและให้ความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อศาลจังหวัดชุมพรได้มีคำพิพากษาในคดีดังกล่าวแล้ว คำพิพากษาย่อมมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีในฐานะเป็นจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๔๕ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลจังหวัดชุมพรต่อศาลอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต่อไป การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเหตุแห่งการฟ้องคดีซึ่งยุติ และมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาศาลจังหวัดชุมพรมาฟ้องต่อศาลปกครองอีก เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ค้าประกันให้รับผิดชอบชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ แทนบริษัทลูกหนี้ โดยที่เจ้าหนี้ดังกล่าวสามารถที่จะบังคับคดีเอาจากทรัพย์สินที่คงเหลือของบริษัทลูกหนี้และจากบุคคลอื่นที่ตกเป็นจำเลยในคดีดังกล่าวได้ แต่เลือกปฏิบัติบังคับเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ส่วนที่คงขาดอยู่ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบและไม่เป็นธรรม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่บังคับคดีกับบริษัทลูกหนี้โดยตรงกับขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีงดการบังคับคดีกับผู้ฟ้องคดี นั้น ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดอุบลราชธานี มีคำสั่งริบเงินมัดจำในการประมูลซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินของสำนักงานบังคับคดีจังหวัดอุบลราชธานี และให้มีการขายทอดตลาดใหม่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการประมูลขายทอดตลาดดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งเจ้าพนักงานบังคับคดีดังกล่าว และให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่ให้ผู้ฟ้องคดีวางเงินร้อยละ ๕.๕ ของราคาซื้อขายที่ดิน นั้น การฟ้องกรณีพิพาทเป็นการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นกระบวนการ

ในชั้นบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมให้มีคำสั่งเพิกถอน หรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวง หรือวิธีการบังคับใดๆ โดยเฉพาะ หรือมีคำสั่ง กำหนดวิธีการอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำทางปกครองที่จะอยู่ในอำนาจ พิเคราะห์พิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดตรัง มีประกาศขายทอดตลาดที่ดินตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดตรัง โดยระบุที่ดินที่จะขายว่า มีสภาพเป็นที่ดินสวนยางพาราและระบุราคาประเมินที่ดินของเจ้าพนักงานบังคับคดีไว้สูงกว่า ราคาประเมินของเจ้าพนักงานที่ดิน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินจากการ ขายทอดตลาดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอน ประกาศขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีพร้อมกับคืนเงินให้กับผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ข้อพิพาทในคดีจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงานบังคับคดีจังหวัดตรังซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่เป็นข้อพิพาทอันเกิดจาก การใช้อำนาจที่เกี่ยวข้องจากกระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดตรัง จึงไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองที่อยู่ใน อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๓/๒๕๕๔)

๓.๓.๔ การดำเนินการในทางนโยบาย

กรณีฟ้องว่า สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง และกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามลำดับ) ละเลยต่อหน้าที่ไม่ให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในโครงการผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำกับเครือข่าย อ. จำกัด จึงต้องรับผิดชอบในความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้หน่วยงานทางปกครองปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด นั้น ในกรณีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แม้ว่าจะมีสถานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ในการดำเนินโครงการผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำกับเครือข่าย อ. จำกัด ผู้ฟ้องคดีได้เข้าเป็นคู่สัญญากับบริษัท อ. จำกัด มิใช่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ แม้บริษัทดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยผ่านธนาคาร อ. จำกัด (มหาชน) ก็ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

แต่อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่บัดนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้มีนิติสัมพันธ์ใดๆ กับผู้ฟ้องคดีอีกทั้งตามเอกสารสรุปการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของโครงการนี้ ได้ระบุว่า การดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นการสนองนโยบายของรัฐในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการควบคุมดูแลโครงการดังกล่าว เพียงแต่เป็นการวางแผนนโยบายของรัฐในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเกษตรในชนบท โดยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับโครงการที่อยู่ในข่ายได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเท่านั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว จึงมิใช่การใช้อำนาจในทางปกครองหรือที่เรียกว่ากระทำการทางปกครองอันเป็นการใช้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๕/๒๕๕๔)

๓.๓.๕ การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร

กรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมฟ้องโต้แย้งการกำหนดการเปิด-ปิดประตูเข้าออกสำหรับผู้ต้องขังที่จะไปพบแพทย์ที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เนื่องจากเห็นว่า เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าเรือนจำไม่ทัน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมไม่ต้องปิดประตู เข้า - ออก นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางคลองเปรม ในสังกัดของกระทรวงยุติธรรม ได้กำหนดมาตรการควบคุมผู้ต้องขังที่ออกรับการรักษาที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ โดยกำหนดเวลา เข้า-ออก ของผู้ต้องขังที่ไปพบแพทย์ที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เป็น ๒ ช่วงเวลา ปรากฏตามบันทึกข้อความของส่วนควบคุมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางคลองเปรม ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นระเบียบภายในและการดำเนินการบริหารงานทั่วไปของกระทรวงยุติธรรมเพื่อป้องกันการก่อเหตุร้าย และรักษาความปลอดภัยให้กับแพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ต้องขัง จึงมิใช่การใช้อำนาจในทางปกครอง แต่เป็นเรื่องการบริหารงานภายในของกระทรวงยุติธรรม กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๘/๒๕๕๔)

๓.๓.๖ การดูแลรักษาความสะอาดและจัดการขยะภายในเรือนจำ

กรณีฟ้องว่า กระทรวงยุติธรรมไม่เอาใจใส่ดูแลการบริหารงานของกรมราชทัณฑ์ ปล่อยให้กรมราชทัณฑ์ดูแลรักษาความสะอาดในเรือนจำเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ต้องขังคนอื่น ๆ อยู่กันอย่างแออัดและเต็มไปด้วยกองขยะส่งกลิ่นเหม็น มีหมอนและเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ฟ้องคดีและผู้ต้องขังคนอื่น ๆ นั้น โดยที่การดูแลรักษาความสะอาดและจัดการขยะเป็นการบริหารจัดการภายในของแต่ละเรือนจำ ไม่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และไม่มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม เสริมสร้างและอำนวยความสะดวกในสังคม หรือเป็นราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ที่กระทรวงยุติธรรม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงยุติธรรมต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น การฟ้องขอให้เรือนจำจัดการขยะที่เหม็นและมีหมอน และให้กระทรวงยุติธรรมสั่งให้เรือนจำทำความสะอาดเรือนจำทั่วประเทศ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๑/๒๕๕๔)

สรุปหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔
ประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครอง

ที่ปรึกษา

นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม

เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง

นายสุรพันธ์ บูรณนทร์

รองเลขานุการสำนักงานศาลปกครอง

ประธานคณะทำงาน

นายยุกุทธ อนุกุล

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ

คณะทำงาน

นายวิริยะ วัฒนสุชาติ

นายปิยะศาสตร์ ไชว์พันธุ์ ร.อ.หญิง สุนธนา ศรีภิรมย์

นางสาวณัฐชรี รุจิเรข

นางสาวอุมาภรณ์ สุนทรนนท์ นางสาวธันว์รัตน์ ธนพิทักษ์

นางสาววันวิสาข์ เนียมมณี

นางสาวกัญญารัตน์ รูปสมศรี นางภัทราภรณ์ ประสารณีกิตติคุณ

นางสาวกรรณก นวมงาม

นางสาวอมรรัตน์ กันไชย นางสาวพจนีย์ แดนประเทือง

นายไชยรัตน์ แขวงโสภา

นางสาววรรณ ชลนทรวัฒน์ นางสาวสิรินาถ วิสุทธิวัชรกุล

นางสาวนุชนารถ หนูสอน

นางสาวศินี ใจแจ่ม นางสาวกนกวรรณ อธิวิภาต

นายพัณวิชณ์ ไรจน์ตันติ

นายประพันธ์ เอี่ยมสำอางค์ นางสาวกิงกาญจน์ กันทะวงศ์

นายบุญติด สุรพัตร

ส.อ.สันติ กองภูมิน นายวิจิตร มีมาก

นางสาววิลาสินี สันทัด

นายพรเทพ สุขทรัพย์ นายชวิศ เหล่าปิยสกุล

นายพัชรพล เตียวัฒนานนท์

นางสาววชิราภรณ์ ทองอร่าม นางสาวปิยะพัชร์ พรหมประภัสร์

นายชัชวาล ขวัญแย้ม

นางสาวพรทิพย์ เผ่าพหล นางสาววิฐุ ตันตเสนา

นางสาวปณณธร เพ็ญศิริพันธ์ นายสิทธิพงศ์ เอื้อตระกูลพาณิชย์

ผู้เรียบเรียงและผู้พิมพ์

นางสาวอมรรัตน์ กันไชย

พนักงานคดีปกครองชำนาญการ